

MILLIY TIKLANISH

20 (341)

2015 йил 20 май, чоршанба

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси

ЎзМТДП — www.mt.uz

Тахририят — www.milliytiklanish.uz

2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган

“Донолик ва ташаббускорлик — сиёсий етакчилик мезони” кўрик-танлови 5 мингдан зиёд истеъдод эгаларини кашф этди

Қорақалпоқ халқ достони “Едиге” ҳам худди “Алпомиш”дек қаҳрамонлиқдан, мардликдан, ориятдан сўзлайди

Навоий вилоятидаги “O'zMinda” корхонаси қошида ташкил этилган БПТ аъзолари музей ташкил этиш таклифини илгари сурмоқда

Муносабат

Мулк эгаларини ишончли ҳимоялаш — иқтисодий барқарорликнинг муҳим омили

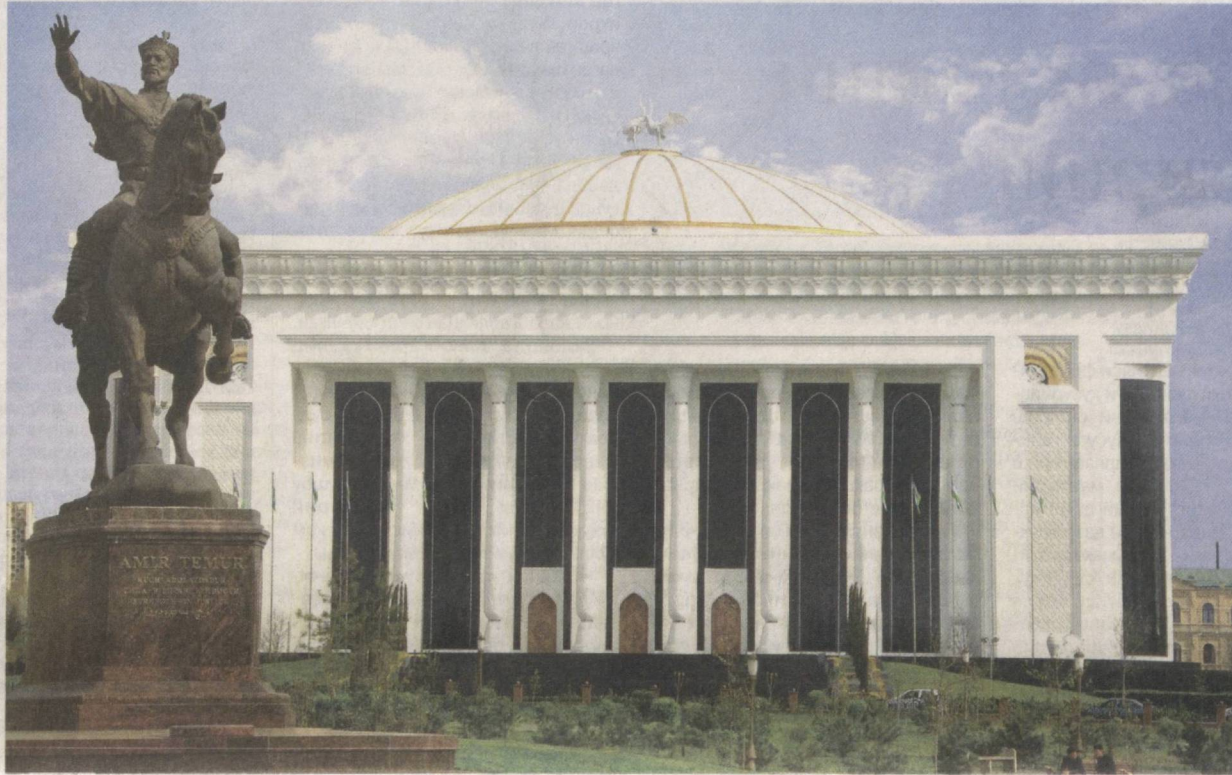
Мустақилликнинг ilk йиллариданоқ Президентимиз Ислоҳ Каримов раҳнамолигида ишлаб чиқилиб, ҳаётга изчил татбиқ этилаётган, бугунги кунда ўзининг юксак самараларини бераётган Ўзбекистоннинг ўзига хос тараққиёт йўли — “Ўзбек модели” дунё миқёсида тан олинмоқда.

Бу моделининг нақадар ҳаққоний ва ҳаётий экани бугун мамлакатимиз дадил одимлаётган ҳуқуқий демократик давлат қуриш жараёнида, аниқсая, иқтисодиётимизнинг барқарор, юқори суръатларда ўсиб, халқимиз турмуш фаровонлиги ошиб бораётганида яққол намоён бўлаётган. Жаҳон миқёсида глобал иқтисодий инқироз ҳамон давом этаётган бир пайтда мамлакатимиз ялпи ички маҳсулотининг йиллик ўсиш суръатлари 8 фоиздан ошаётгани ҳам иқтисодий барқарорлик ва иқтисодиёт соҳасига қаратилаётган эътибор, яратиб берилаётган шарт-шароитлар самарасидир.

Давлатимиз раҳбарининг “Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони иқтисодий соҳадаги ислохотлар изчиллигини таъминлаш, тадбиркорлар ҳуқуқ-манфаатларини ишончли ҳимоя қилишга қаратилган яна бир муҳим қадам бўлди. Фармонда мамлакатимиз иқтисодиётида хусусий мулкнинг ўрни ва ролини янада ошириш, бу борадаги тўсиқ ва чекловларни бартараф этиш, иқтисодиётда давлат иштирокини камайтириш, ялпи ички маҳсулотда хусусий мулк, жумладан, чет эл капитални иштирокидаги улушни изчил оширишга қаратилган қатор имтиёз ва имкониятлар берилди.

> 3-бет.

Қонунчилик палатасида

“Ўтган асрнинг 90-йилларида бошқа совет республикалари қатори Ўзбекистон ҳам мустақил тараққиёт йўлига ўтди. Мустабид тузумдан бизга қандай оғир, қандай ночор мерос қолгани, халқимиз қанча азоб-уқубатлар тортганини ҳеч қачон унутмаслигимиз керак. “Пахта иши” деган уйдирма ва бўҳтонлар, Марказдан юборилган, ўзини “десантчилар” деб атаган ёвуз кучларнинг қонунни, адолатни, халқимизнинг шаъни ва ғурурини оёқости қилиб амалга оширган қирқдорлар ҳақидаги бор ҳақиқатни тўла очиб бериш лозим. Афсуски, тарихчиларимиз, адибларимиз бу ҳақда кам ёзади”.

Тарихий хотира

Ўзликни англаш, миллий тикланиш мезонидир

Президентимиз Ислоҳ Каримовнинг шу йил 12 январда Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг биринчи ташкилий йиғилишидаги ушбу фикрлари олимлар, тарихчилар, сиёсатчилар ва кенг жамоатчилиқни яна бир бор сергакликка, оғоҳ ва ҳушёр бўлишга ундади. Фарзандларимиз тарбияси йўлида, айтиш мумкинки, турли ахборот хуржларига — тарихни сохталаштиришга уринишларга қарши ку-

рашишда янги босқични бошлаб берди. Ҳа, бугунги кун ёшлари Юртбошимиз раҳнамолигида мамлакатимиз мустақиллиги қандай оғир, мураккаб курашлар эвазига қўлга киритилганини, мустабид тузумдан бизга қандай оғир ва ночор “мерос” қолганини пухта билиши ва ҳеч қачон унутмаслиги керак.

> 4-бет.

Партия ва электорат

Электорат мулоҳазаси

депутатлик сўровига асос бўлди

“Milliy tiklanish” газетасининг шу йил 13 май сониди “Электорат минбари” руқни остидаги “Тўйларимиз қадриятларимизга мос ўтсин” номи мулоҳаза халқ депутатлари Шофиркон тумани Кенгашига ЎзМТДПдан сайланган депутатларнинг эътиборини тортди. Мақолада партияимиз аъзоси Ўзбекистон Шайхона тўй-ҳашамларини ихчамлаштириш, тўйларда учрайдиган айрим иллатларга чек қўйиш борасида фикр-мулоҳазаларини баён этган.

Электоратимиз вакилининг партияимиз ўтказаятган йирик лойиҳалар, тадбирлардан хабардорлиги, тўй-маросимлар ҳақида маҳаллий кенгаш депутатларининг аҳоли орасига чуқурроқ кириб бориб, муаммолар ечимини топиш ва ваколатлари доирасида ҳал этишга киришишлари лозимлиги ҳақидаги фикрлари ҳеч бир партия аъзосини берафқ қолдирмайди.

Мулоҳаза матбуотда эълон қилинганидан сўнг, халқ депутатлари туман Кенгашидаги партия гуруҳимиз бу борадаги саъй-ҳаракатларимизни янада жадаллаштиришга ҳаракат қилдик. Аввало, сайловчилар билан учрашувлар ўтказиб, уларнинг фикр-мулоҳазаларини ўргандик ва ана шулар асосида туман ҳокимига “Тўй-ҳашамларни ихчамлаштириш ва уларни меъёр талаблари асосида ўтказиш тўғрисида”ги депутатлик сўрови билан чиқдик. Мурожаатда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1998 йил 28 октябрдаги “Тўй-ҳашамлар, оилавий тантаналар, маърака ва маросимларни тартибга солишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармони

ижроси юзасидан Шофиркон туманида амалга оширилган ишлар бўйича ахборот сўралди.

Айтиш жоизки, юртимизнинг барча ҳудуди каби Шофиркон тумани ҳам кундан-кунга чирой очиб, турли замонавий иншоотлар, хизмат кўрсатиш мажмуалари ва тўйхоналар қурилмоқда. Бундай қишлоқларда халқимиз оилавий маросим ва тантаналарини ўтказиб, фарзандларини мустақил ҳаётга йўлламоқда. Аммо, барча нарсда меъёр бўлгани яхши. Ортиқча сарф-харажат ва дабдабага асосланган, ким-ўзарга айланган тўйларга қарши курашиш ЎзМТДП фаолларини янада сергакликка ундади табиий.

Тўй-маросимларимизни ихчам, ортиқча дабдасиз ўтказиш, тартибга солиш мақсадида партия гуруҳимиз йиғилишида тумандаги қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғини фаоллари, участка ноири ва посбони, давлат солиқ инспекцияси ходимлари, маҳалла маслаҳатчилари ва хотин-қизлар кўмитаси, халқ таълими бўлими вакиллари, мактаб директорлари билан ўзаро ҳамкорликда иш юритишга келишиб олинди. Йиғилиш қарориди тўйлар маълум бир вақтда бошланиб, белгиланган вақтда тугаши лозимлиги, эрталабки наҳор оши иш вақтига халал бермаслиги, базмлар эса узоғи билан кеч соат 23:00 гача давом этиши лозимлиги белгилаб қўйилди.

Бу саъй-ҳаракатларимизнинг бошланиши холос. ЎзМТДП туман кенгаши ва партия гуруҳимиз ҳамкорликда бундан кейин ҳам юқорида эътироф этилган масала юзасидан аниқ чора-тадбирларни амалга оширишга, бу борада юзга келаётган айрим масалаларни ваколатимиз доирасида ҳал этишга ҳаракат қиламиз.

Ботир СОЛИЕВ,
халқ депутатлари Шофиркон
туман Кенгашига ЎзМТДПдан
сайланган депутат

Ташаббус натижа берди

Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантиришда нодавлат номижорат ташкилотларининг фаолияти, хусусан, маҳалла институтининг роли тобора ортиб бормоқда.

Давлат ва нодавлат ташкилотларининг ўзаро ҳамкорлиги янада мустаҳкамланади

ЎзМТДП гуруҳи ташаббуси билан халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши сессияси бу борада қарор қабул қилди

Бу яқинда халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг V-сессияси кун тартибига “Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси қонунининг пойтахтдаги ижроси юзасидан “Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини янада ривожлантириш тўғрисида” киритилган масалада ҳам яна бир бор амалий тасдиқини топди. ЎзМТДП гуруҳи ташаббуси билан илгари сурилган мазкур масала маҳалла институтининг жамият ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги ўрни янада оширишга қаратилгани билан аҳамиятлидир.

Сессияда маъруза қилган халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашидаги ЎзМТДП гуруҳи раҳбари, партия Тошкент шаҳар кенгаши раиси Рустам Қосимов мазкур ташаббус ЎзМТДП Дастури ва сайловолди Платформасида белгиланган муҳим вазифалардан бири эканлиги, бу борада “Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси қонунининг янги таҳрири мустаҳкам асос вазифасини ўташини таъкидлади.

> 4-бет.

Ушбу сонда:

Жиноий жазо тизимини либераллаштириш

демократик принциплар, адолат ва одиллик ғояларига хизмат қилади

> 2-бет.

“Ўзбек модели”

эришилаётган муваффақиятимиз гарови бўлиб хизмат қилмоқда

> 4-бет.

Безак эмас, тузоқ

Инсон ҳамиша гўзалликка интилиб яшайди. Бироқ бундай ҳавас бугун баъзи бир кишиларни ғайриоддий ишларга бошламоқда

> 7-бет.

Бардавом давралар нафаси

Тарих гувоҳ: аجدодларининг ҳаёт ва тафаккур йўлини муносиб давом эттирган халқнинг тадбири тақдирига мос келади, ҳеч қачон ҳеч кимдан кам бўлмайди

> 8-бет.

“Milliy tiklanish” газетасига обуна бўлинг!
Нашр кўрсаткичи — 158

«Milliy tiklanish»
газетасини
www.milliytiklanish.uz
сайтида ҳам ўқинг!

Жиноий жазо тизимини либераллаштириш

демократик принциплар, адолат ва одиллик
ғояларига хизмат қилади

Мамлакатимизда ҳуқуқий давлатнинг муҳим таркибий қисми бўлган суд-ҳуқуқ тизимини чуқур ислоҳ этиш ва инсон ҳуқуқларини таъминлаш давлат сиёсатининг устувор вазифаси сифатида белгиланиб, мутлақо янги концепция асосида жорий этилди. Унинг қонунчилик асослари ҳам тубдан қайта қўриб чиқилиб, демократик принциплар, адолат ва одиллик ғояларига таянган ҳолда ишлаб чиқилди. Zero, давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек: “Ўзбекистон Республикаси суд-ҳуқуқ тизимини ислоҳ қилишнинг энг муҳим вазифаси жиноят, жиноят-процессуал қонун ҳужжатлари, жиноий жазо тизимини изчиллик билан босқич-ма-босқич либераллаштириш ҳисобланади”.

Бу борада Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси ўз сайловолди Платформасида халқаро амалиётда кенг қўлланилаётган жиноят ҳуқуқининг замонавий институтларини миллий қонунчиликка имплементация қилиш, хусусан, алоҳида жиноятлар бўйича фақат жабрланувчининг аризаси мавжуд бўлгандагина жиноят ишини қўзғатиш тартибини такомиллаштиришни алоҳида вазифа сифатида белгиледи. Zero, кечиримлилик, олижаноблик халқимизга хос ғазилат ҳисобланади. Миллий давлатчилигимиз тарихида ҳам хато қилган фуқароларга оғир жазо қўллаганлар уларни тўғри йўлга солиш хусусиятлари мавжуд бўлган. Бу ҳақда ақдоқларимизнинг бебаҳо асарларида қўллаб маълумотлар учрайдилар. Жумладан, Бурхониддин Марғинониининг “Хидой” асарида тоvon ҳақи жазо сифатида қўлланилгандан сўнг айбдор уни уч йил мобайнида тўлаши лозимлиги қўрсатилган.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги Ўзбекистон “Миллий тикла-

ниш” демократик партияси фракцияси ҳамда Адлия вазирлиги ҳузуридаги Юристар малакасини ошириш маркази ҳамкорлигида “Хусусий айблов институтини такомиллаштириш ва ярашув институтини маъмурий судлов амалиётига жорий этиш истиқболлари” мавзусидаги давра суҳбати ҳам бугунги кунда мамлакатимизда олиб борилаётган суд-ҳуқуқ тизимини чуқур ислоҳ этиш, инсон манфаатларини таъминлаш сиёсати уйғун равишда ташкил этилди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари, Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинг институти, Бош прокуратура, Адлия, Ички ишлар вазирликлари, Олий суд ҳузуридаги тадқиқот маркази масъул ходимлари, Республика юристар малакасини ошириш маркази тингловчилари, Тошкент давлат юридик университети профессор-ўқитувчи-

лари, ЎзМТДПнинг илмий-амалий жамоатчилик вакиллари ҳамда журналистлар иштирок этган давра суҳбатини Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари, ЎзМТДП фракцияси раҳбари Сарвар Отамуратов бошқарди.

Президентимиз Олий Мажлис палаталарининг жорий йилги қўшма мажлисида “Ҳеч кимга сир эмас, амалиётчилар тажрибаси кўпроқ бўлгани учун қонунларнинг моҳиятини қонун чиқарувчилардан кўра яхшироқ билади. Ишмииз самарали бўлиши, қонунчиликнинг сифати ва таъсирчанлигини ошириш учун олиmlлар, юқори малакали мутахассис ва экспертларни кенг жалб этган ҳолда, қонун лойиҳасини албатта апрофлиха муҳокама этиш шарт, деб ўйлайман”, дея таъкидлагани бежиз эмас. Zero, қонунлар лойиҳалари, айниқса, аҳолининг ҳаётий

Нодиржон МУХТОРОВ, ЎзМТДП фракцияси аъзоси:

— Ярашилганлиги муносабати билан жиноят ишини тугатишнинг афзаллиги шундаки, бунда жабрланувчига етказилган зарарнинг тез ва тўлиқ қопланиши таъминланади, жиноят содир этган шахс жиноий жавобгарликдан озод этилгани учун судланмаган ҳисобланади, шунингдек, айбдорни кечириб орқали улар жазоланмасдан тарбияланади. Шу ўринда жавобгарликка оид қонунчиликни либераллаштиришнинг мантикий давоми сифатида ярашув институтини маъмурий судлов амалиётига ҳам жорий этиш ижтимоий, жиноят-ҳуқуқий ислохотларимизнинг мантикий изчиллигини таъминлашга хизмат қилади. Бу борада ЎзМТДП сайловолди Платформасида ҳам бир қатор устувор вазифалар белгиланган.

Давра суҳбатида ярашув институтини маъмурий судлов амалиётига жорий этишда қайси жиҳатларга алоҳида эътибор қаратиш кераклиги апрофлиха муҳокама этилди. Бунинг учун ярашув доирасига тушадиган маъмурий ҳуқуқбузарликлар белгиланадиган моддалар ва уларнинг қисмларини чуқур таҳлил қилиш талаб этилади. Икки объекти ҳуқуқбузарликлар, айниқса, зарар алоҳида шахсга ва давлатга етказилганда, шахс билан ярашиш ва унга келтирилган зарарни тўлаш имконияти бор бўлган шароитда давлатга етказилган зарар қарерга тўланади, ким билан ярашилади каби жиҳатларга эътибор қаратиш ёки бундай ҳуқуқбузарликларни ярашув доирасига туширмаслик ҳам муҳим аҳамиятга эга. Шунингдек, ярашув тўғрисидаги ариза, маъмурий ишни судга юбориш тартиби, суд муҳокамаси ва ажрими билан боғлиқ процессуал механизмларга оид нормаларни ҳам белгилаш лозимлиги ушбу давра суҳбатида алоҳида таъкидланди.

муҳим манфаатлари, ижтимоий ҳуқуқларига бевосита дахлдор бўлган қонунчилик ҳужжатлари муҳокамасига жамоатчилик, фуқаролик институтлари вакиллари кенг жалб этиш қонунларнинг жамият, аввало, инсон манфаатларини таъминлашга хизмат қилади.

Шу боис, ЎзМТДП фракцияси аъзолари давра суҳбатида иштирок этган амалиётчилар тажрибасидан фойдаланиб, Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексларининг хусусий айблов институтини ва ярашув институтини маъмурий судлов амалиётига жорий этиш билан боғлиқ нормаларини такомиллаштиришга оид таклиф ва тавсияларни ишлаб чиқишди.

Мамлакатимизда 2001 йилдан бошлаб, Жиноят кодексига ярашув институтининг жорий этилиши натижасида ижтимоий ҳаффи катта бўлмаган жиноятни содир этиб, ўз айбига иқдор бўлган, жабрланувчи билан ярашган ва етказилган зарарни қоплаган шахслар жиноий жавобгарликдан озод қилинмоқда. Ижтимоий ҳаффи катта бўлмаган қилимшларга нисбатан ушбу институтни қўллаш 2001 йилда Жиноят кодексининг 26 та моддасида белгиланган бўлса, бугунги кунда бу каби моддалар сони 40 дан ошди. Мазкур институт жорий этилгандан то шу йилнинг биринчи чорагига қадар 166 мингдан зиёд шахс ярашилганлиги муносабати билан жиноий жавобгарликдан озод қилинган.

Тадбирда жавобгарликка оид қонунчиликни либераллаштиришнинг мантикий давоми сифатида ярашув институтини маъмурий судлов амалиётига ҳам жорий этиш жиноий-ҳуқуқий ислохотларимизнинг изчиллигини таъминлаш, ушбу институтни айрим маъмурий ҳуқуқбузарликларга нисбатан ҳам қўллаш лозимлиги таъкидланди.

— Жиноят-процессуал қонунчилигини эркинлаштириш ва содда-лаштириш жараёнида судга қадар иш юритиш босқичида суриштирув ва дастлабки тергов устидан суд назоратини қучайтириш, ишларни қўриб чиқиш тартибини содда-лаштириш, жиноят ишларини тергов қилиш ва судда қўриш мuddатларини қисқартиришга алоҳида эътибор қаратиш лозим, — деди Ички ишлар вазирлиги академияси ўқитувчиси Даврон Миразов. — Шунингдек, қонунчиликда айрим моддаларни қайта қўриб чиқиш, уларга тахририй ўзгаришлар киритиш зарурати мавжуд. ЎзМТДП фракциясининг мазкур тадбирни ташкил этиши шу каби мунотамсизликларни бартараф этиш, қонунчиликни янада такомиллаштиришга хизмат қилади.

Тадбирда иштирок этган эксперт ва амалиётчилар жиноят ишини жабрланувчининг шикоятига асосан қўзғатилиши мумкин бўлган моддалар сонини янада кенгайтириш, уни амалга ошириш механизмларини содда-лаштириш лозимлиги юзасидан таклифлар билдирди.

Давра суҳбати якунида Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексларнинг хусусий айблов институти ва ярашув институтини маъмурий судлов амалиётига жорий этиш билан боғлиқ нормаларини такомиллаштиришга оид қонун лойиҳасини тайёрлаш бўйича ишчи гуруҳи тузилди.

Умида ЭРГАШЛИЕВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

Мустаҳкам оила —

мустаҳкам жамият пойдевори

“Ҳар қайси миллатнинг ўзига хос маънавиятини шакллантириш ва юксалтиришда, ҳеч шубҳасиз, оиланинг ўрни ва таъсири беқиёсдир. Чунки инсоннинг энг соф ва покиза туйғулари, илк ҳаётий тушунча ва тасавурлари биринчи ғалда оила бағрида шаклланади. Боланинг характерини, табиати ва дунёқарашини белгилайдиган маънавий мезон ва қарашлар — яхшилик ва эзгулик, олижаноблик ва меҳр-оқибат, ор-номус ва андиша каби муқаддас тушунчаларнинг пойдевори оила шароитида қарор топиши табиийдир”.

Президентимизнинг “Юксак маънавият — енгилмас куч” асарида муқаддас макан — оила ҳақида билдирилган бу фикрлар оила институтининг кучли фуқаролик жамияти барпо этишдаги аҳамияти нақадар юксак эканидан далолатдир. Халқимиз оилани Ватанга менгазайди. Аслида ҳам инсон маънавиятини шакллантирадиган мезон, жамият тараққиётига сезиларли таъсир кўрсатувчи оил, миллий-маънавий қадриятларимиз, урф-одат ва анъаналаримизни давом эттирувчи макон ҳам айнан оиладир.

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси “Аёллар қаноти” ҳамда Республика “Оила” илмий-амалий маркази ҳамкорлигида 15 май — Халқаро оила куни муносабати билан ўтказилган тадбирда ушбу масалага яна бир бор эътибор қаратилди.

“Мустаҳкам оила — мустаҳкам жамият пойдевори” мавзусидаги тадбирда ЎзМТДП Марказий кенгаши ва Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси аъзолари, халқ депутатлари маҳаллий кенгашларга партиядан сайланган депутатлар, “Аёллар қаноти” етакчилари, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси ва “Оила” илмий-амалий маркази масъул ходимлари ҳамда ёшлар иштирок этди. Тадбирда мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, мамлакатимизни янада раванқ топтириш, халқ фаровонлигини оширишда оилалар мустаҳкамлигини таъминлаш, юртимизда олиб борилаётган кенг қўламли ислохотлар ҳамда бу борада ЎзМТДП иштироки масаласи апрофлиха муҳокама қилинди.

— Истиклолнинг дастлабки йилларидан бошлаб мамлакатимизда оила қадриятини англаш, ёш оилаларни ижтимоий муҳофаза қилиш, фаровонлигини юксалтириш, мустаҳкамлигини таъминлаш борасида кенг қўламли ислохотлар амалга оширилди, — деди ЎзМТДП фракцияси аъзоси Мархабо Гафурова. — Оилалар ҳуқуқ-манфаатларини таъминлашга қаратилган меърий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг ҳаётга изчил татбиқ этилиши оила институти ривожига муносиб ҳисса қўшаётти. Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан “Соғлом авлод учун” орденининг таъсис этилиши ва ҳар жиҳатдан соғлом фарзандларни тарбиялашда муносиб ҳисса қўшаётган оила вакиллари,

Зебо НИФМАТЖОНОВА,
ЎзМТДП Марказий кенгаши Ижроия қўмитаси
девозни етакчи мутахассиси:

— Халқимиз оилани муқаддас қўрғон сифатида авайлаб-асрайди. Ўзаро муомалада юртдошларимиз бир-бирларидан одатда “оилангиз тинчми?”, дея ҳол-аҳвол сўраши ҳам оилавий қадриятларнинг нечоғли катта аҳамиятга эга эканидан далолат. Неча асрлар давомида авлоддан-авлодга ўтиб келаётган бу қадрият истиқлол йилларида янгича маъно-мазмун касб этди. Фарзандларимизнинг урф-одат ва анъаналаримиз, маданиятимиздан озуқа олиб, тўқис оила бағрида ҳеч кимдан кам бўлмай улғайиши учун оила институти ривожлантириш давлат сиёсати даражасига қўтарилди. Партияимиз дастурий мақсад ва вазифаларига ҳамоҳанг бўлган тадбир ҳам бу борадаги ишларнинг мантикий давомидир. Тадбирда оилаларда соғлом турмуш тарзини шакллантириш, унда улғайётган фарзандларни ҳам маънави, ҳам жисмонан етуқлигини таъминлаш мақсадида оилалар ўртасида спорт мусобақаси ташкил этилгани, мутахассислар томонидан ёш оила вакилларига керакли тавсиялар билдирилгани иштирокчиларда катта таассурот қолдирди.

фидойиларнинг бу муқофот билан тақдирланиши ислохотларнинг амалий натижасидир. ЎзМТДП дастурий вазифаларига ҳамоҳанг бу мақсад партияимизнинг ҳар бир фаоли зиммасига оила институти ривожига муносиб ҳисса қўшиш масъулиятини юклайди.

Оилани мустаҳкамлаш дунё миқёсида долзарб аҳамиятга эга масала. Оилалар аҳиллиги ва мустаҳкамлигига эришиш мақсадида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси 1993 йил 20 сентябрда 15 майни Халқаро оила куни сифатида нишонлаш тўғрисида қарор қабул қилди. Шундан буён бутун дунёда, жумладан, юртимизда ҳам Халқаро оила куни кенг нишонланмоқда. Ўтган йиллар мобайнида юртимизда оила тушунчаси, унинг мазмун-моҳияти, жамиятда тугган ўрни масалаларига алоҳида эътибор қаратилиб, бу борада барча ҳуқуқий асос яратилди. Айниқса, аёллар ва болалар манфаатлари, улар саломатлигини ҳимоя қилиш борасида салмоқли ишлар амалга оширилди. Конституцияимизнинг 14-бобида оила жамиятнинг асосий бўғини эканлиги, жамият ва давлат муҳофазасида бўлиши, Оила кодекси ва бошқа қонунлар орқали ёш ҳамда кўп болали аёлларни ишга қабул қилишда имтиёзлар белгилангани фикримизнинг ёрқин далилидир.

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси ўз фаолияти давомида дастурий мақсад-вазифаларидан келиб чиқиб, оила масаласига алоҳида эътибор қаратиб келмоқда. Бу партиянинг сайловолди Платформасида ўз аксини топган. ЎзМТДП халқимизнинг мурувват, меҳмондўстлик, меҳр-оқибат, ўзаро ҳурмат-эҳтиром, бағрикенглик, эзгулик ва саховатпешалик каби миллий ғазилатларига асосланган лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва уларни оилалар воситасида амалга оширишни мақсад қилган.

Шундан келиб чиққан ҳолда ЎзМТДП мамлакатимизда оила ва оилавий қадриятларни мустаҳкамлаш, ёш оилаларга гаммуҳриликни қучайтириш, соғлом ва мустаҳкам оилалар шаклланиши учун зарур шарт-шароитларни яратиш, оилалар ижтимоий ҳаётида ҳамон сақланиб қолаётган баъзи ноҳус ҳолатлар — тўй маросимларини ўта дабдабали қилиб ўтказиш ва исрофгарчиликка асосланган бошқа тадбирларга барҳам бериш бўйича олиб борилаётган кенг қўламли ишларга қўмаклашиб келмоқда. Партия жисмонан соғлом ва ҳар томонлама етуқ авлодини тарбиялаш учун қўлай шарт-шароитларни яратишга қаратилган аниқ чора-тадбирларни амалга оширади.

Шу нуқтаи назардан партия сайловолди Платформасида белгиланган оиланинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, ёш оилаларни қўллаб-қувватлашнинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлашга қаратилган меърий-ҳуқуқий базани такомиллаштириш борасидаги ишлар ЎзМТДПнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси, халқ депутатлари маҳаллий кенгашлардаги партия гуруҳлари ва барча даражадаги ташкилотлари диққат марказида бўлади.

Шоҳида ДАМАНОВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

Давра суҳбати

Бугунги глобллашув даврида ҳеч бир мамлакат тараққиётини ахборот алмашинувири тасаввур қилиб бўлмайди. Замонавий ахборот технология ва воситаларнинг ҳаётимизга шиддат билан кириб келиши, жамиятда ахборотга нисбатан эҳтиёжнинг кескин ошиши, глобллашув жараёнининг авж олиши, “оммавий маданият” таҳдидларининг ортиши жамоатчиликни ҳолис, ишончли, тўғри ахборот билан таъминлаш, реал воқеалардан огоҳ этиш, воқеа-ҳодисанинг асл моҳиятини тўғри тушунишни тақозо этмоқда. Ахборот тарқатиш тармоқлари давлатлараро чегараларни ҳатлаб ўтаётган бир даврда миллий яхшиликларимизни сақлаш, миллий ўзлигимиз ва манфаатларимизни ҳимоя қилиш бугунги куннинг энг муҳим вазифасига айланди.

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси Марказий кенгаши Ахборот хизмати ташаббуси билан Жиззах вилоятида ўтказилган “Миллий ахборот хавфсизлигини таъминлаш ва креатив ахборот муҳитини яратишнинг долзарб вазифалари” мавзусидаги давра суҳбатида ана шундай долзарб масалалар ҳақида сўз борди. Тадбирда партия фаоллари, Жиззах вилоят ва шаҳар ҳоким-

лиги Ахборот хизматлари, вилоятдаги оммавий ахборот воситалари, давлат ва нодавлат ташкилотлари ходимлари иштирок этди.

— Ахборот хавфсизлиги мамлакатимизнинг бугунги куни ва келажак тараққиёти учун долзарб аҳамият касб этади ва бу ЎзМТДП сайловолди Платформасида энг устувор йўналишлардан бири сифатида белгиланган, — деди ЎзМТДП Жиззах

шаҳар кенгаши раиси ўринбосари Нигора Мухторова. — Шундан келиб чиққан ҳолда, партия миллий ахборот-коммуникация соҳасини ривожлантириш стратегиясини ишлаб чиқишни ўз фаолиятининг устувор вазифаларидан бири деб билади. ЎзМТДП бундай стратегия глобллашув жараёнида халқимиз маданиятининг асослари дахлсиз сақланиб қолишини, унинг янада ривожланишини, ишлаб чиқариш ва бошқарув жараёнида самардорлиги оширилишини таъминлашга хизмат қилиши лозим, деб ҳисоблайди.

Тадбирда Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг бу борадаги устувор вазифалари, жумладан, аҳоли, айниқса, қишлоқ жойлардаги фуқароларнинг юқори даражада ахборотга эга бўлишини таъминлаш, ягона миллий

ахборот маконини шакллантириш орқали замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш, ёшлар камолотига хизмат қиладиган креатив ахборот муҳитини, самарали ахборот-таълим маконини яратиш, болаларнинг жисмоний ва маънавий-ахлоқий ривожланишига зарар етказадиган ахборотлардан муҳофаза қилиш масалалари чуқур таҳлил қилинди. Шунингдек, партия илгари сураётган интернет тармоғининг миллий сегментларини ривожлантириш, оммавий ахборот воситаларининг миллий ғоямиз тамойилларини тарғиб этишдаги ролини ошириш, ҳар бир фуқаро онгига, маънавий дунёсига мамлакатимизда озод ва обод ҳаёт барпо этиш — бош мақсади бўриш, миллий ахборот тизим-

лари ва ресурсларини ривожлантириш, миллий ахборот хавфсизлигини таъминлаш каби мақсад ва вазифалар, бу борада амалга оширилиши лозим бўлган ишлар ҳақида фикр-мулоҳаза юритилди, таклиф-тавсиялар билдирилди.

Тадбирда Жиззах вилоят ҳокимлиги Ахборот хизмати бош мутахассиси Нодира Алимова, Жиззах шаҳар ҳокимлиги Ахборот хизмати раҳбари Ҳакимжон Фозилов ва бошқалар ахборот тарқатилиши фақат ижтимоий ҳаёт, миллий таҳдид сифатида баҳоланмаслиги, ахборот воситаларида миллий руҳни қучайтириш, ҳар қандай бузғунча ғоя ва хабарларга асосли ҳамда муносиб тарзда жавоб бериш, теъкорлики янада ошириш зарурлигига алоҳида эътибор қаратди. Замонавий ОАВ, шу жумладан, миллий интернет сайтлари, фаолиятини такомиллаштириш, аҳоли, айниқса, ёшларнинг ишончли, ҳолис, аниқ, фойдали

ахборотга бўлган эҳтиёжини тўлақонли таъминлаш бугунги куннинг устувор вазифаси ҳисобланади.

Бугун ахборот — тараққиётнинг бош омилга айланди. Лекин бугун ҳақон ахборот бозорида миллий манфаатларимизга зид, миллий анъаналаримиз, турмуш тарзимизга ёт, умрбоқий қадриятларимизга завоел етказадиган ахборотлар ҳам борлиги айлани ҳақиқат. Бу эса, ўз-ўзидан ахборот хуружларидан ҳимояланиш, ахборот бозорида миллий хавфсизликни таъминлаш ишларини янада қучайтиришни тақозо этмоқда. ЎзМТДПнинг бу борадаги дастурий мақсадлари эса ана шундай шароитда аниқ сай-ҳаракатларни илгари суриш ҳақиқат. Давра суҳбатида ушбу вазифалар чуқур таҳлил қилиниб, партия ва оммавий ахборот воситаларининг ҳамкорлиқдаги ишлари белгилаб олинди.

Шаҳзод ТУРСУНОВ,
ЎзМТДП фаоли,
“Камолот” ЁИХ Жиззах
вилоят Кенгаши матбуот
котиби:

— Партия ташкил этган мазкур тадбирда муҳокама этилган вазифалар бугунги кун учун ниҳоятда долзарб саналади. Ҳозир замонавий ахборот воситалари, жумладан, интернет орқали аҳоли, хусусан, ёшларнинг ахборотга бўлган эҳтиёжи таъминланмоқда. Бунинг ижобий жиҳатларини эътироф этган ҳолда, бироқ у орқали бузғунча ғоялар ҳам кириб келаётганини инкор эта олмаймиз. Айниқса, халқаро тармоқда юз бераётган бундай чегара билмас таҳдидларнинг ижтимоий ҳаффи катта. Шу боис ёшларда ахборот олиш ва ундан фойдаланиш маданиятини қучайтириш, хавфсиз интернет муҳитини шакллантириш юзасидан олиб борилаётган ишлар қўламли кенгайтириш зарур. Давра суҳбати вилоят миллий медиа маконидан амалга оширилиши лозим бўлган вазифаларни таҳлил қилишга кенг имкон яратди.

Дилноза ҲАЙИТОВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

Ташаббускорлик ва фаоллик танлови давом этмоқда

Шу кунларда жойларда ЎзМТДП “Аёллар қаноти”нинг “Донилик ва ташаббускорлик — сиёсий етакчилик мезони” мавзусидаги Республика кўрик-танловининг туман ва шаҳар босқичлари бўлиб ўтмоқда. Кўрик-танлов Тошкент шаҳрининг барча туманида ҳам юқори савияда ўтаётмир.

Хотин-қизларни ташаббускорлик ва фаолликка ундаётган танловнинг Бектемир туман босқичи ҳам қизгин баҳс-мунозараларга бой тарзда ўтди. Тадбирни ЎзМТДП Марказий кенгаши Ижроия қўмитаси девони хотин-қизлар фаоллигини ошириш масалалари бўлими бошлиғи Ханифа Зокирова кириш сўзи билан очиб, бугун ўзбек аёллари ҳам оила, ҳам жамиятда мустақам мавқега эга бўлаётгани, мазкур кўрик-танлов ҳам қизларни шундай мезонлар асосида вояга етказишда муҳим омили эканини таъкидлади.

2009 йилдан буён ўтказиб келинаётган мазкур кўрик-танлов йилдан йилга оммавийлашиб бормоқда. Дастлаб танловда 3 мингдан зиёд хотин-қиз қатнашган бўлса, 2014 йилда бу кўрсаткич 20 мингга етди. Мамлакатимизнинг барча ҳудудда 5 мингдан зиёд истеъдод эгалари кашф этилди. Мана шу рақамларнинг ўзидек танловнинг аҳамияти ва унда иштирок этувчилар сони ошиб бораётганидан далolat беради.

Иштирокчилар уч шарт — “Ўзини таништириш маҳорати”, “Ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий ва маънавий саводхонлик беллашуви” ҳамда “Партиянинг дастурий мақсад ва вазифаларини тушунтириш” борасида ўзаро бахslashдилар. Якуний натижаларга кўра, ЎзМТДП фаоли Гулшаной Хайдарова ғолиб бўлди.

Наима Йўлдошева,
ЎзМТДП Бектемир туман кенгаши етакчи мутахассиси:

— Бугун жамият тараққиётининг барча жабҳасида хотин-қизларнинг ўрни ортиб, уларнинг сиёсий-ҳуқуқий маданияти юксалиб бормоқда. Бу жараёнда ЎзМТДП ҳам муносиб иштирок этишга интилаётми. “Донилик ва ташаббускорлик — сиёсий етакчилик мезони” кўрик-танловиде иштирок этган туманимиз вакиллари ўзларининг мана шу хислатларини намоеъ этишида ва барчасини ғолиб деб аташ мумкин. Чунки улар намунали уй бекаси, меҳрибон она, ишда ташаббускор, жамият ҳаётида фаол аёллардир. Кўрик-танловнинг шаҳар босқичига йўлланма олган партияимиз фаолининг кейинги босқичларда ҳам муваффақиятли иштирок этишига ишонамиз.

Партия Хоразм вилоят кенгашининг шаҳар ва туман ташкилотлари ўтказган тадбирларда танлов иштирокчиларининг пухта тайёргарлиги унинг ҳар

Сурхондарё муҳлижонлар оғани сурат

йилгидан ҳам қизгин ўтишига хизмат қилмоқда.

ЎзМТДП Янгиариқ туман кенгаши ўтказган кўрик-танловнинг туман босқичида иштирокчилар ўзларининг сиёсий ҳамда ҳуқуқий билимларини, қолаверса, нотиклик маҳоратини намойиш этди. Бу орқали томошабинлар партияимизнинг аёллар ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш, уларнинг ақл-заковатини улугвор ва эзгу ишларга йўналтириш, оила ва жамиятда муносиб ўрин эгаллашларини қўллаб-қувватлаш, сиёсий партиялар тизимида хотин-қизларнинг ролини ошириш борасида олиб бораётган ишлари тўғрисида атрофлича маълумотга эга бўлдилар. Беллашувда ЎзМТДП фаоли, Янгиариқ туманидаги 31-умумтаълим мактаби ўқитувчиси Гулшан Панаева ғолиб топилиб, вилоят босқичига йўлланма олди.

Тадбир иштирокчилари мамлакатимизда хотин-қизларга қаратилаётган эътибор, яратилаётган имкониятлар, айниқса, улар эришаётган ютуқ ва марраларда ёрқин намоеъ бўлаётганини таъкидлашди. Улар кўрик-танловнинг мунтазам ўтказиб келинаётганидан, ЎзМТДПнинг жамиятимизда аёллар ижтимоий фаоллигини ошириш борасида амалга ошираётган ишларидан мамнун эканликларини эътироф этдилар.

Танловнинг Қўшқўпир туман босқичида Севара Хўжаниёзова, Гурлан туман босқичида Моҳира Хўжаметова, Шовот туман босқичида Хилола Абдуҷабборов ва вилоят босқичига йўлланма олди.

Моҳира ХўЖАМЕТОВА,
кўрик-танловнинг Гурлан туман босқичи ғолиби:

— Бу танловда илк бор иштирок этмокдаман. Тайёргарлик жараёнида ижтимоий-сиёсий билимимни оширдим. ЎзМТДПдан маҳаллий кенгашлар-

га сайланган депутатлар фаолияти билан яқиндан танишдим. Уларнинг сай-ҳаракатлари билан депутат ваколатлари ҳақидаги тасаввурларим янада ойдинлашди. Кўрик-танловнинг вилоят босқичида ҳам фаол иштирок этиб, ғолибликни қўлга киритишга ҳаракат қиламан.

Сурхондарё вилоятида ҳам “Донилик ва ташаббускорлик — сиёсий етакчилик мезони” кўрик-танловнинг туман босқичлари кўтаринки руҳда ташкил этилди. Термиз шаҳри, Ангор, Музработ ва Сарисийё, Шеробод, Шўрчи, Олтинсой ва Узун туманларида бўлиб ўтган кўрик-танловнинг биринчи босқичида партиянинг фаол ва ташаббускор хотин-қизлари ўзаро беллашдилар.

— ЎзМТДП Марказий кенгаши “Аёллар қаноти” анъанавий тарзда ўтказиб келаётган кўрик-танловнинг туман босқичлари бу йил анча уюшқоқлик билан ташкил этилди, — дейди ЎзМТДП Сурхондарё вилоят кенгаши Ижроия қўмитаси девони етакчи мутахассиси Хулкар Хуррамова. — Танловни ташкил этишда халқ депутатлари маҳаллий кенгашларга ЎзМТДПдан сайланган депутатларимиз яқиндан ёрдам беришди. Танловнинг туман босқичларида ғолибликни қўлга киритган қизларимиз ўзининг донолиги, зукко ва ташаббускорлигини, сиёсий жараёнлардаги фаоллигини намоеъ этишди. Танловнинг вилоят босқичини ўтказиш учун ҳозирданок тайёргарликни бошлаб юборганмиз. Мақсадимиз жойларда фаол, ташаббускор ва янги истеъдод эгаларини кашф қилиш билан бир қаторда, партия ғоя ва мақсадларини кенг жамоатчиликка етказиш.

Иштирокчи қизларнинг ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий ва маънавий саводхонлиги савол-жавоблардан иборат 2 шарт давомида аниқланди. Энг қизи-

қарли — “Партиянинг дастурий мақсад ва вазифаларини тушунтириш” шартида иштирокчилар асосий эътиборни партия сайловолди Платформасида илгари сурилган мақсад ва вазифаларни қандай амалга оширишлари мумкинлигига қаратишди.

Барча шартдан муваффақиятли ўтган, ижтимоий-сиёсий соҳаларда ўз фаоллигини кўрсатган иштирокчилар кўрик-танловнинг вилоят босқичига йўлланма олишди. Кўрик-танловда Музработ туманидан Шохиди Раҳмонова, Шеробод туманидан Ўралтоза Ирисова, Термиз шаҳридан Нарғиза Қорабоева ва Сарисийё туман иштирокчиси Зебо Жўраева ғолибликни қўлга киритди.

Зебо ЖўРАЕВА,
кўрик-танловнинг Сарисийё туман босқичи ғолиби:

— Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси Сурхондарё вилоят кенгаши “Ешлар қаноти” томонидан ўтказилган тадбирларда 2011 йилдан буён фаол қатнашиб келаман. Сарисийё саноат ва хизмат кўрсатиш касб-ҳунар коллежиде тарих фанидан ўқувчиларга таҳсил бериш билан бир қаторда туманимиз ёшларига партияимиз ғоя ва мақсадларини тарғиб қилиш мақсадида кичик қўлланма тайёрладим. Бу қўлланма партияимизга аъзо бўлиш истигадиган бўлган ёшлар сафини янада кенгайтириш, уларнинг партия фаолияти ҳақидаги тасаввурларини бойитишга хизмат қилади, деган умиддаман.

“Донилик ва ташаббускорлик — сиёсий етакчилик мезони” кўрик-танлови Фаргона, Андижон, Қашқадарё ва Тошкент вилоятининг барча туман ва шаҳариде ҳам бўлиб ўтди.

Шохиди МИРЗАЕВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

Мулк эгаларини ишончли ҳимоялаш —

иқтисодий барқарорликнинг муҳим омили

< Давоми. Бошланиши 1-бетда.

Фармон ижросини таъминлаш, унинг ҳар бир бандида назарда тутилган имтиёз ва имкониятларни ҳаётга татбиқ этиш қучли миллий иқтисодий шакллантиришни ўз олдига устувор мақсад қилиб қўйган Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси фаоллари зиммасига ҳам алоҳида масъулият юклади. Партияимиз сайловолди Платформасида маҳаллий ишлаб чиқарувчилар, оилавий тадбиркорларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, улар учун солиқ микдори-ни камайтириш, истиқболли ишлаб чиқариш билан шуғулланаётган корхоналарга солиқ ва мажбурий тўловлар масаласида имтиёз бериш йўли билан маҳаллий саноат самардорлигини янада ошириш вазифаси алоҳида белгиланган. Бу эса партияимизнинг ҳар бир фаолидан Президентимизнинг мазкур фармони ижроси таъминланишида муносиб иштирок этиш, жойларда фармон мазмун-моҳиятини ўрганиш ва кенг тарғиб этиш жараёнида янада фаол бўлишни талаб этади.

Ақмал ЖУМАБОВ,
ЎзМТДП фракцияси аъзоси

Тадбиркорлик йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш

миллий иқтисодий ривожига хизмат қилади

Тадбиркорлик субъектлари фаолиятини ривожлантириш, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш борасидаги ислохотлар соҳа ривожига муҳим омили бўлаётми. Бугунгача хусусий тадбиркорлик ва кичик бизнес субъектларини ривожлантиришга қаратилган ўн бешдан ортиқ қонун қабул қилинди.

Жумладан, “Оилавий тадбиркорлик тўғрисида”ги қонунлар соҳани янада ривожлантиришга хизмат қилаяпти. Тадбиркорлик субъектлари мазкур қонунларда белгиланган солиқ ва божхона имтиёзларидан фойдаланиб, самарали фаолият кўрсатмоқда. Бу имтиёзлар уларга ишлаб чиқариш қувватини ошириш, корхоналарни техник ва технологик модернизация қилиш, янги иш ўринларини яратишда қўл келмоқда. Натижада бугунгача кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 56 фоизга етди. Ваҳоланки, бу кўрсаткич 2000 йилда бор-йўғи 31 фоизни ташкил қилар эди. Иш билан банд аҳолининг 77 фоизи шу соҳада меҳнат қилаётган тадбиркорлик субъектлари аҳоли турмуш фаровонлигини юксалтиришга беҳиёс ҳисса қўшаётганига ёрқин далил.

Давлатимиз раҳбарининг яқинда қабул қилинган “Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони бу борадаги ислохотларни янада жадаллаштириш шубҳасиз. Фармонда жорий йилнинг 1 июлидан бошлаб режалар текширувлар ўтказишнинг ягона тартиби ва даврийлигини жорий этиш қўзда тутилган соҳага ноқонуний аралашувларни бартараф этиш, тадбиркорнинг эркин фаолият юритишини таъминлашди. Шунингдек, фармонда тадбиркорларга, фаолият туридан келиб чиққан ҳолда, ҳар бир ёлланган ишчи учун бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига энг кам ойлик иш ҳақининг 50 фоизи микдорида суғурта бадали ва яқна тартибдаги иш берувчи тадбиркор учун белгиланган солиқ ставкасининг 30 фоизи микдорида солиқ тўлаш шарти билан бир нафардан уч нафаргача ишчи ёллаш ҳуқуқи берилди. Бу корхоналарга солиқ имтиёзларидан янада кенгрок фойдаланишга имкон беради. Бундан ташқари, барча турдаги рўйхатга олиш ва рухсат бериш тартиб-таомилларини соддалаштириш, турли давлат хизматларидан фойдаланишни кенгайтириш борасида қўллаб-қувватлаш берилаётгани энди иш бошлаётган тадбиркорларга қатор қулайликлар яратяпти.

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси ҳам мамлакатимизда тадбиркорлик соҳасини ривожлантириш борасида олиб борилаётган ислохотларни қўллаб-қувватлайди. Жумладан, партия корхоналарни модернизация қилиш, маҳаллий ишлаб чиқарувчилар манфаатларини ҳимоя қилиш, ҳунармандчилик ва оилавий тадбиркорлик субъектлари фаолиятини ривожлантиришни ўзининг дастурий-мақсадларидан, деб билади. Давлатимиз раҳбарининг “Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони миллий иқтисодий тизимни янада жадал ривожланишига хизмат қилади.

Мамлакат ТОШЕВА,
халқ депутатлари Бухоро вилоят Кенгашига ЎзМТДПдан сайланган депутат

Бошлангич партия ташкилотлари — бош таянчимиз

Работи Маликда ўлкашунослик музейини ташкил этиш

партия дастурий мақсадлари рўёбига хизмат қилади

Мамлакатимизда сиёсий партияларнинг жамият ҳаётидаги ўрни ва роли ортиб, партияларро рақобатнинг қучайиши, айниқса, бошлангич партия ташкилотлари билан ҳамкорликни сифат жиҳатдан янги поғонага кўтаришни тақозо этади. Бу улар фаолиятини янада жонлантириш билан чамбарчас боғлиқ.

— Фаолиятимизни сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш, аъзоларимизнинг сиёсий билим ва қўнималарини ошириш зимамиздаги долзарб вазифадир, — дейди Навоий эркин индустриал-иқтисодий зонасида жойлашган “O’zMinda” корхонаси қўшида ташкил этилган қўйи бўғин етакчиси Бекзод Қўрбон. — Буларни амалга оширишда халқ депутатлари Навоий шаҳар Кенгашига ЎзМТДПдан сайланган депутатлар билан яқин ҳамкорликда иш олиб боришимиз қўланган мақсадимизга эришишда, электротартибманфаатларини ҳимоя қилишимизда муҳим омили саналади.

Бошлангич партия ташкилотли фаоллари ЎзМТДП мақсад ва вазифаларини кенг тарғиб қилиш, мамлакатимизда қабул қилинаётган қонунлар, фармон ва қарорлар

мазмун-моҳиятини корхона ходимлари ва маҳалла аҳлига тушунтириш ишларига алоҳида эътибор қаратмоқда. Бундан ташқари, партия дастурий мақсадларидан келиб чиқиб, бой тарихимиз, миллий кадрият ва анъаналаримизни тиклаш вазифаларини қўллаб-қувватлаш юзасидан амалий сай-ҳаракатлар олиб боришмоқда.

— Навоий эркин индустриал-иқтисодий зонасида яқин ҳудудда Работи Малик тарихий ёдгорлиги жойлашган, — дейди Б. Қўрбон. — Аждодларимиздан мерос бу тарихий қадамж Буюк ипак йўлида жойлашганлиги боис сайёҳларнинг диққат эътиборини тортиши шубҳасиз. Шу боис халқ депутатлари вилоят Кенгашидаги партия гуруҳимизга бой ва нодир тарихий меросимиз бўлган Работи Малик карвонсаройини қайта тик-

лаш ва бу ҳудудда тарихий ўлкашунослик музейини ташкил этиш тақдифи билан мурожаат қилишни режалаштирдик. Агар бу масала ижобий ечим топса, вилоятимизда сайёҳлик инфратузилмасининг янада ривожланишига, ЎзМТДП дастурий мақсадларини ҳаётга татбиқ этишда бошлангич партия ташкилотимиз ўзининг хиссасини қўшган бўлади.

Қўйи бўғин ёшлар билан ишлаш, уларга партиянинг дастурий мақсадларини чуқурроқ тушунтириш, касб-ҳунар коллежи битирувчилари бандлигини таъминлаш масаласида ҳам қатор ибратли ишларни амалга ошириб келаётми. Жумладан, “O’zMinda” корхонасига 10 нафар Навоий техника иқтисодиёт касб-ҳунар коллежи битирувчиларини ишга жойлаштиришда мазкур бошлангич партия ташкилоти аъзоларининг муносиб хиссаси бор.

— Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг аъзосиман, — дейди Норпўлат Рўзиев. — Партиянинг тадбирлари ва лойиҳаларида фаол иштирок этиб келаман. “O’zMinda” кор-

хонаси ҳузурида ташкил этилган қўйи бўғин билан мустақам ҳамкорлик ўрнатганим боис ушбу корхонада ишлаш имкониятига эга бўлдим. Ўзбек автомобиллари учун бутловчи қисмлар ишлаб чиқариш ва ЎзМТДПнинг маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни қўллаб-қувватлаш борасидаги вазифаларини амалга оширишда иштирок этаётганимдан фахрланаман.

Таъкидлаш жоиз, корхона “Заветосаноат” АК ҳамда Хиндистоннинг “Minda Capital Ltd” корхонаси инвестициялари асосида 2010 йилдан буён самарали фаолият кўрсатмоқда. Бу ерда, асосан, “Кобальт”, “Нексия”, “Дамас”, “Матиз” автомобиллари учун бутловчи қисмлар ишлаб чиқарилади. Корхона ўтган йилда қарийб 22 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди, 220 минг долларга тенг маҳсулот экспорт қилинди.

“O’zMinda” корхонаси фаолияти партиянинг маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни қўллаб-қувватлаш борасидаги вазифалари ижросида ҳам муҳим аҳамият касб этади. Зотан, партия бу турдаги корхоналар сафини кенгайтириш, “Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган” белгиси остидаги маҳсулотлар сифатини оширишни дастурий мақсадларидан бири, деб ҳисоблайди. Мазкур корхона ҳузурида ташкил этилган қўйи бўғин ҳам партиянинг маҳаллий ишлаб чиқариш корхоналарини қўллаб-қувватлаш борасидаги ғояларини янада кенгрок тарғиб қилишга муҳим ҳисса қўшмоқда.

Ўралой ТУРДИЕВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

Семинар

Депутатнинг сайловчилар билан учрашувлари қонунлар ижросини таъминлаш ва электрот манфаатларини ҳимоя қилишга хизмат қилади

Парламентнинг асосий функцияларидан бири депутатнинг сайловчилар билан доимий мулоқоти ва ўзаро ҳамкорлигига эришишдир. Бу айниқса, қонун ижодкорлиги, назорат-таҳлил фаолияти каби муҳим вазифаларни амалга оширишда асосий омили бўлиб хизмат қилади.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида бўлиб ўтган депутатларнинг ўз сайлов округларидаги фаолиятини самарали ташкил этишнинг долзарб вазифаларига бағишланган семинарда мазкур жиҳатга алоҳида эътибор қаратилди. Унда Қонунчилик палатаси депутатлари, Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторингинг институти, Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институти ходимлари, вазирлик ва идоралар вакиллари ҳамда журналистлар иштирок этди.

Мамлакатимизда депутатнинг ўз сайлов округи сайловчилари ва уни депутатликка номзод қилиб кўрсатган сиёсий партия билан алоқаси тегишли қонун ҳужжатларида мустақамлаб қўйилган. Хусусан, “Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатининг ва Сенати аъзосининг мақоми тўғрисида”ги қонунда депутат вақти-вақти билан, аммо йилга камида бир марта, сайловчиларга ахборот бериши кўрсатиб ўтилган. Депутатлар сайловчилар билан учрашувлар жараёнида фуқароларни қабул қилади. Улардан тушган мурожаатларни қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда қўриб чиқади, уларни ҳал этиш чора-тадбирларини кўради. Депутатларга сайловчилар билан олиб бориладиган ишлар учун Қонунчилик палатасининг Регламентида бел-

гиланадиган тартибда муайян кунлар ажратилади. Шунга асосан, депутатларнинг навбатдаги учрашувлари 25-30 май кунлари бўлиб ўтиши белгиланган.

Семинарда янгида сайланган депутатлар корпуси сифат жиҳатидан янги сиёсий, социал-иқтисодий шaroитларда ишлашига тўғри келиши, мамлакатимиз олдида бугун давлат ва жамият қурилиши, иқтисодий тизим янада барқарор ривожлантириш, юртимиз хавфсизлиги, тинчлигини сақлаш борасида улкан вазифалар турганлиги таъкидланди.

Шунингдек, тадбирда Президентимизнинг 2015 йил 23 январда Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги ҳамда 2015 йил 16 январда Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ақналари ва 2015 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим йўналишларига бағишланган мажлисидаги маърузаларида белгиланган устувор вазифаларни амалга ошириш бўйича Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг 2015 йилга ва кейинги йилларга мўлжалланган ташкилий-ҳуқуқий тадбирлари, қонун ижодкорлиги ва назорат-таҳлил ишлари Дастури асосида олиб борилаётган ишлар ҳақида маълумот берилди. Депутатларнинг сайлов округидаги фаолиятини ташкил этишга доир ҳуқуқий асослар, уларнинг моҳиятига эътибор қаратилди.

Депутатларнинг сайлов округларидаги фаолиятининг ташкилий жиҳатлари, маҳаллий кенгашлардаги партия гуруҳлари ва партия ташкилотлари билан ҳамкорлигини самарали йўлга қўйиш масалалари ҳам атрофлича муҳокама қилинди.

Ўз мухбиримиз

“Хунар — атойти ризқ, атоити обрў”

бу ҳикмат олтинчи авлод ҳаётида ҳам
ўз исботида топмоқда

Дўппидўз Махбуба она 13 ёшли набираси Муштарийбе-гим тиккан оқпар дўппини кўздан кечираркан, 55 йил аввал онаси айтган сўзлар ёдига тушди: “Қўлингга игна ярашганидан айланай, қизим. Якка фарзандим бўлсанг ҳам дўппидўзлик сулоламиз тўхтамайди деди. Сенга Марям момонининг гапини айтсам: хунар атоити ризқ, атоити обрў, болам”...

Махбуба Қодирова Тошкент давлат университети (ҳозирги ЎЗМУ) журналистика факультетида ўқиётганида, ўқишни таъмомлаб, Асака туман радиосида суҳандон, туман газетасида мухбир, кейинчалик мактабда муаллима бўлиб ишлаётганида ҳам онасининг шукрона айтиб қувонган чехрасини сира унутмади. Дўппи тикишни, онаме-рос сулола хунарини қўлдан қўймади. Ҳар игна тортганида, дўппи гули тайёр бўлаётганини ўзи томоша қилиб, ўзи яйради. Ахир, бу хунар онаси Ойтожи хола, буюиси Меҳмонийим, катта энаси Майрамхон чеварларнинг жон ришталари бўлиб юрагига бойланганини сезиб турса, бу хунарни ташлаб бўлармиди?!

Умр оқар сувдай ўтавераркан. Майрамхон чеварга эва-раман деб юрган Махбуба

Қодированинги ўзи момо бўлиб набирасига дуо беряпти. Катта момосидан қолган дўппидўз-лика 120 йил бўлгани, набираси сулолага олтинчи авлод эканини ўйлаб, юраги тўлиқди.

“Бу ризқ болам. Бошинга ҳеч қачон қора кун туширмайдиган ризқ” дея Муштарийбе-гимнинг пешонасидан ўтди. Махбуба, она нафақага чиқ-қанига 10 йил бўлди. Бироқ бир кун ҳам бекор ўтиргани йўқ. Қадрдон дўппидўзлик хунари тарғиботи кенгайтириб юборган. Онахон дўппи тикиш-ни ўрганиш иштиёқида бўлган маҳалла қиз-жувонларини ҳам ёнига олиб, эринмай дўппи ти-кишдан тортиб, пилталаш, қўшиш, гул бошишча бўлган жараёни тушунтириб ўргат-моқда. 2010 йили Андижон ви-лояти миқёсида ўтказилган “Дўппи тикдим ипаклари тил-

лодан” танловида чевар қизла-ри билан иштирок этиб, 1-ўрни олгани учун вилоят хотин-қизлар кўмитаси унга бешта замонавий тикув машинасини совға қилиб, цех очишни мас-лаҳат берган эди. Ҳозир цех гавжум, маҳалла хотин-қизла-ри шу ерда хунар ўрганапти, шунинг орқасидан рўзгорига барака киритаяпти.

— Баъзан “қизимни фалон пул тўлаб хунардонда шогирдлик-ка бердим”, деган гапларни эши-тиб қоламан. Бизда эса бунинг акси. Ўқувчиларимиз туман меҳ-нат бўлимидан хунар ўқувчи стипендия олади. Қолаверса, битта дўппини бутун тикиб тайёр-лаган онидан хизмат ҳақига эга бўлади. Ахир инсонда қандай-дир манфаатдорлик бўлса, бу нозик хунар инжиқликларини қўнган бўлади. Аслида фарзанднинг ҳам, ота-онанин-г ҳам, давлатнинг ҳам мақсади ана шу — ёшларнинг ҳаётида ўз ўрни-ни топишидир. Ҳамма билимли ва маданиятли бўлса, севган кас-би билан шугулланса, олам гу-листон. Оилаларда хотиржам-лик, жамиятда тинчлик-фаровон-лик бўлади.

— Хунар инжиқликлари де-дингизми?

— Бўлмасам-чи, бир сиким ипакдан битта чаман яратиш осонми? Ҳар бир дўппи гули-нинг ўз ўлчови, игна саногини бўлади. Тепа ва кизак гуллари тайёр бўлганидан кейин дўппи қўшиш ҳам жуда нозик иш. Одамнинг боши азиз. Унда ту-радиган дўппи гўзал бичимли бўлса, нур устига аъло нур. Бунда дўппидўз озгина қўн-сизлик қилса, дўпписи ўхшав-сиз чиқади.

Дўппидўз маҳсулоти мамла-катимизнинг турли чеккалари-да харидоригир. Шу боис, у дўппиларнинг нақши, шакли, ҳудуднинг иклими ва урф-одат-ларига эътибор беради. Ҳар бир нақш — бир китоб. Ўзбек дўппи-лари азалдан ранги, чизиқла-ри, рамзий белгиларига кўра ҳаёт фалсафаси, ер-осмон, эз-гулик тимсолларини ўзида му-жассам этган. Ундаги ҳар битта шакл ўз рамзий маъносига эга. Хусусан, эркаклар дўпписиди-да кўп учрайдиган “бодом” белги-си ҳаёт ва ҳосилдорлик рамзи ҳисобланади. Безаклар ичида кенг тарқалган “илон изи” нақ-ши йиғитларни турли бало-қазолардан асраш, эзгу ишлар-га бошлашни англатади. Фар-ғона дўпписининг тўртта бур-чагида акс эттирилган қалам-пирмунчоқ эркак кишининг ту-мори рамзи. Нақшлар ёнига ту-ширилган ўн олти пештоқли ҳошиялар эса оила мустақам-лиги ва аҳиллиги белгисидир.

Эркаклар дўпписини фарқла-шда жой номи устун турса, аёл-лар дўпписига ном берилганда гули, шакли, безагига эътибор берилади. Масалан, Андижон, Марғилон, Чуст дўппилари у тайёрлаган жой номи билан аталса, “босма”, “гулдўзи”, “за-миндўзи”, “зардўзи”, “санама”, “тўлдирма”, “чизма” дўппи-лари тикилиши ва тайёрлаш усу-лига кўра номланади.

Юртимизда дўппидўзлик санъатининг Тошкент, Самар-қанд, Фарғона, Бухоро, Қаш-қадарё-Сурхондарё, Хоразм, Қорақалпоғистон мактаблари шаклланган. Бу ҳудудлардаги дўппилар шакли, нақши, рам-зий белгилари билан бир-би-рини тўлдирди. Шундан бўлса керак, илгари мусофирнинг дўпписига қараб унинг қайси ҳудудданлигини билишган.

— Қўли гулдир ўзбек аёлин, деган таъриф бугунгетти икли-га ёйилди, десам хато бўлмай-ди, қадимий хунаримиз ҳам ёшариб бормоқда, — дейди Махбуба Қодирова. — Прези-дентимиз раҳнамолигида биз хунардонлар ҳар томонлама қўллаб-қувватланиб, турли им-тиёзлар берилмоқда. Қолавер-

са, “Хунардон” уюшмаси ҳамда Ўзбекистон “Миллий тик-ланаш” демократик партияси бизга яқин кўмакдош. Мулоха-за қилиб кўрилса, бу сай-ҳара-катларнинг барчаси инсон учун, унинг манфаатлари учун экан-лигини тушуниш қийин эмас. Ҳеч бўлмаса, атрофга қараб, бугунги кечаги кун билан, юр-тимизни бошқа мамлакатлар билан солиштириб кўрилса, ҳаммаси ойдинлашади...

Хунардон ҳаёли ёшлик хо-тираларига олиб кетади. Мус-табид тузум даврида онаси Ой-тожи хола ўзи тиккан дўппи-ларни Асака ва Андижон бозо-рида кўриб, яшириб сотиб ке-лишини эслайди. “Меҳнатсиз даромад” деган атама билан қанчалаб тайёр дўппилари му-содалар қилинган ёдига тушар экан, бугунгидек эмин-эркин кунларга шукрона айтади. Ахир, ипакка юрагининг меҳрини, кўзининг нурини бахш этиб тиккан дўппи фарзандай азиз эмасми?

Махбуба опанинги айтишича, ёшларни ўқитиш ва иш билан таъминлашга бундай юксак эътибор берадиган мамлакат дунёда жуда кам учрайди. “Ба-рака” маҳалласида олти юзга яқин хонадон бўлса, уларнинг 130 га яқини миллий хунардон усталар оиласидир: ёғоч уста-лари, тунукасолар, пичоқчи-лар, қосиблар, попопчилар, тўнчилар. Ҳар бирига йўқ де-ганда иккитадан шогирд бири-тирилган. Кейинги беш йилда коллежларни битираётган ёшларнинг деярли ҳаммаси иш билан таъминланаётгани ҳам хунардончиликнинг жадал ри-вожланаётганидан. Масалан, маҳалладаги Ашурхон Юсуп-овнинг беш келини опанинги шогирди бўлган. Бешови ҳам ҳозир бозордаги энг харидоригир Рўзгорни тайёрлашади. Ўзлари устоз, шогирдлари бор. Рўзгорни тўқиб, оиласи аҳил.

Бир донишманддан одамлар орасидаги иллат замини қаер-да, деб сўраганларида, “бекор-чилик ва йўқчилик” деб жа-воб берган экан. Ҳақ ҳикмат бу. “Барака” маҳалласида 2008 йилда кам таъминланган 105 оила қайд этилган бўлса, бугун улар 28 тага тушган. Хунардон-лик меҳнатининг баракаси, бўлса шунча бўлар-да.

122 йил аввал — 1893 йилда туғилиб, дўппидўзлик билан Майрамхончевар номини олган энанинг гапи гап: “Хунар — атоити ризқ, атоити обрў”. Бу ҳикмат, мана, олтинчи авлод ҳаётида ҳам ўз исботини топмоқда.

Замира РЎЗИЕВА
“Milliy tiklanish” мухбири

Чўлга ёмғир ёққан оқшом

*Куй, мусиқа одам
руҳини тебратиб,
ҳаёлини узоқ-узоқларга
етақлаб кетишга қодир.
Айниқса, онанг алласидай
қадрдон, ота сўзларидай
залворли, Ватандай
кўҳна, халқинг тарихидай
боқий бўлса, икки қарра
сеҳрлидир.*

Бир бошдан айтмай: Тош-кент шаҳрида мунтазам ўтка-зиб келинаётган “Мумтоз мусиқа оқшоми” лойиҳасида бу гал қорақалпоғистонлик жиров Жонибек Пиязов меҳ-мон эканидан хабари борлар йиғилган.

— 2014 йили июндан бери таш-кил этилаётган “Мумтоз мусиқа оқшоми” лойиҳаси миллий, мумтоз мусиқа илосмандла-рига жонли ихрони тақдим эт-моқда, — дейди лойиҳа муал-лифи ва раҳбари Ҳусниддин Ато. — Бу қадимий, миллий чол-ғуларимиз, асл мусиқий ме-ро-симизни тарғиб этишга ҳам хизмат қилаётди. Шу кунгача лойиҳамизда Ўзбекистон халқ бахшиси Абдуназар Поёнов, маҳоратли созанда ва хонан-далардан Шавкат Матёкубов, Илёс Арабов, Зиявуддин Чангит, Фарангиз Зияева, Мохичеҳра Шомуродова, Дилфуза Нурме-това иштирок этди.

...Икчам зал сув қуйгандек жим-жит. Тўрда эғнига қора-қалпоқ миллий чопони, бошига қора чўғирма, қўлига қўзиб олиб Жонибек жиров қимтинибгина ўтирибди. Йиғилганлар ҳозир бир муъжиза рўй беришини ку-таётгандек ундан кўз узмайди.

Кечани Ўзбекистон Респуб-ликаси Фанлар академияси Санъатшунослик институти ки-чик илмий ходими, мусиқашу-нос Қалмурза Қурбонов очиб, қорақалпоқ дostonчилик мак-табининг тарихи, ўзига хос жи-ҳатлари, атоқли жировлар ва уларнинг муносиб давомчилари, жулудан, Жонибек Пиязов фаолияти ҳақида қисқача гапи-риб ўтди.

Мен ҳам Жонибек ҳақида икки оғиз маълумот берсам. Нукуслик Пиязовлар оиласи-ни танимайдиган одам кам. Оила эгалари Бургут оға ва Инжиғул опа санъатда суяги қотган инсонлар. Шунинг орқа-сидан ҳалол нон топиб, фар-зандларига ўзларининг касби-га меҳр туйғусини сингдира олишган. Олти фарзанднинг бари ота-онасининг йўлидан кетгани ҳавасга лойик; Женис-бек Пиязов опера санъатининг моҳир устаси, укаси Жонибек эса миллий мусиқа йўналиши — терма ва дostonлар қуйлаш-ни танлади.

Муал ёшида Қорақалпоғис-тон халқ бахшиси Бакбергенов Сирибметовдан жировчилик сирларини пухта ўзлаштирган Жонибек тез орада эътиборга тушди. 2010 йили “Нихол” му-кофотига сазовор бўлди. 2011 йили Россияда ўтказилган “Ин-терфолк” кўрик-танловидида бош совринни боши узра кўтарди. Қорақалпоқ давлат универси-тетидида ўқиш давомида Есжан бахши номидаги Нукус мусиқа ва санъат мактабидида сабоқ бер-ди. Ҳозир шу дароғоҳда ёш жировларга устозлик қилмоқ-да. Йигирма икки ёшида “Ал-поминиш” дostonи, бир неча на-сиҳат қўшиқлар, термаларни тўлиқ ёд олди. Қўллаб ҳорижий давлатларда ташкил этилган халқроқ кўрик-танлов ва фе-стивалларда иштирок этган.

Хуллас, кечага қайтамиз. Қўзиб эшитганлар борми? Қуйи ўзгача, сирли-а. Жонибек жи-ров дастлаб “Ойга чоп” қуйини қалди. Биронта сўз йўқ. Фақат куй. Бошқаларни билмадим, мени сеҳрлади бу куй. Кўзимни юмдим-да, ҳавога кўтарилди бораётгандай ҳис қилдим ўзим-ни. Ой болагимнинг энг бахт-ли, энг масрур дамларини ёдга солди.

Қўбиздан куй сизиб чиқмоқ-да. Юзимни шамол силагандай бўлади. Чўлнинг иси келади,

дарёнинг шовуллаб соҳилга урилиши эшитилади. Ҳўв, ана, овулимизда кимдир тўй қиляпти. Давранинги ўртасида жиров қуйляпти. Отам “болам яхши-лаб эшитсин, ҳавас билан тинг-ласин” деб, мени елкасига мин-дириб олади.

— Ота, — дейман елкасидан туртиб. — Катта бўлсам менин-г ҳам бўйим сизникидай баланд бўлади-а?

— Йўқ, — дейди отам завқ билан. — Сенинги бўйинг мени-кидан-да баланд бўлади.

— Ойга ҳам етдимми?

— Ойга ҳам етди.

...Залин тўтиб кетган гулдур-рос қарсақлардан ўзимга кел-дим. Сўнг жиров термаларга ўтди. Бу қўшиқлардаги ҳар бир сўз, ҳар бир сатрда ажодлар ҳаёт йўли, насиҳатлари бор. Халқимиз қиёфаси, маънавия-ти, қимматли инсон йўли бор:

**Бир деганда не ёмон,
Билимсиз ўсган ул ёмон,
Иккиламчи не ёмон,
Эрка ўсган қиз ёмон.**

Бундоқ қарасанг, оддий сўзлар. Лекин ажодларимиз фарзанд тарбиясида мана шу мезонларга асосланиб иш ту-тгани ва бугунгача ўз кучини йўқотмагани бор гап-ку. Чунки ажодларимиз қадимдан жа-моа, қавм-қариндош бўлиб яшаган. Шу боис фарзанд тар-бияси беш учун фақат қариган чоғда роҳатини қўриш эмас, балки эл-юрт олдидаги бурчни бажариш ҳамдир. Зеро, эрининг қимлиги эл бошига иш тушган-да билинади:

**...Олтинчидан не ёмон,
Отлан, отлан, деганда,
Отланишга оти йўқ,
Эғнига тортар зоти йўқ,
Икки кўзи олақлаб,
Қизил тили ялоқлаб,
Қаторининг ичиди,
Пийёда қолган шў ёмон.**

Болагимизда бобомдан эшитавериб ёд бўлиб кетган бу термини тинглар эканман, мак-табни битириб, азим Тошкент-га “илм излаб” келган даврим эсимга тушди. Шу десангиз, тестлардан кам балл йиғиб, шартнома асосида ўқишга кир-ганман. Онам “боламнинг қўнгли синадиган бўлди, ўқиш-дан совийдиган бўлди” деб йиғлаганди: нонимиз юпқарок, қўлимиз қалтароқ эди. Оила-нинг тўнғичи бўлганим учун “шартномада ўқимайман, қий-налиб қоласизлар, яхшиси, бир йил яхшилаб тайёрланиб, яна топшираман”, дедим. Онам га-пимни отамга етказди.

— Йўқ, уни барибир ўқита-миз, — деди отам. — Агар у ўқимаса, ука-сингиллари ҳам ўқимай қўяди. “Олдинги арава қаердан юрса, кейинги арава шу ердан юради”...

“Алпомиш” ва “Едиге” дос-тонларидан айтилган парчалар ижодий кечанинги авж пардаси бўлди. Жонибек жировнинг дос-тон айтиш услуби чиройли. У дostonдаги ҳар бир қаҳрамон-нинг образини оқиб бера ола-ди, овози гоҳ ботиқлардек ўқтам, гоҳ қариялардек салмоқ-ли янграйди. Ҳар бир воқеа, ҳолат ва сўзининг қайфиятини кўрсата олади.

Бу икки дoston халқ оғзаси ижодининг ноёб дурдонаси — ажодлардан мерос бой маъ-навий ҳазина. “Алпомиш” дос-тонининг қайси вариантини тингламанг, бирдай мазмун ва таъсир кучига эга. Қорақалпоқ халқ дostonи “Едиге” ҳам худ-ди “Алпомиш”дек қаҳрамон-ликдан, мардликдан, ориятдан сўзлайди.

— Айтишларига қараганда, агар “Едиге”ни маҳорат билан маромига етказиб айтсан, ҳаво ўзгариб ё ёмғир, ё қор ёғади, деган афсона ҳам мав-жуд, — дейди Қалмурза оға.

Бу гап қанчалик тўғри ё но-тўғрилигини билмадим, лекин Жонибек жиров Пиязовнинг ижодий кечасида қатнашиб, дoston термаларини тинглаб, тормуш ташвишлари аталмиш бепоён чўлда қақраб қолган қўнғилмига шу оқшом ёмғир ёққани ва у барча ғубуро чар-чокларни ювиб кетгани рост.

**Байрам Пўлат
ЧИМБОЙЛИ**

Кўргазма

Босма нашрлар намоиши

Алишер Навоий
номидаги Ўзбекистон
Миллий кутубхонаси-
нинг китоб музейида
навбатдаги кўргазма
очилди.

Унда жадидлар ҳарака-тининг таниқли вакиллари Махмудхўжа Бехбудий, Мунавварқори Абдура-шидхон, Абдулла Авлоний, Убайдуллахўжа Асадуллахўжаев, Фитрат, Элбек, Файзулла Хўжаев, Садриддин Айний, Чўлпон, Исҳоқхон Ибрат ва бошқа маърифатпар-варлар ҳаёти ҳамда ижодий фаолияти тўғри-сидаги тарихий маълум-отлар, уларнинг ижод намуналари — шеърлари, мақолалари, бадий асарлари ўрин олган.

Шунингдек, экспози-цияга ўша даврга оид 40 га яқин газета ва жур-наллар қўйилди. Улар орасида “Самарқанд”, “Садойи Туркистон”, “Туркистон” газеталари “Ойна”, “Аланга”, “Ер юзи” каби журналлардан намуналар томошабин-лар эътиборини тортиси-таб этиб.

Кўргазма 31 майга қадар давом этади.

**Хасан
АБДУНАЗАРОВ**

Фестиваль

Китобдан яхшироқ дўст бўлмас

*Умиджоннинг эътибори-
ни бу сафар боғдаги турли
атракцион ўйинлари эмас,
боғ фойизга фойз қўшиб
турган китоб кўргазмаси
тортиди. Китоб пештах-
таларидан ўзи ёқтирган
китобларни танлаб олди.
Бошқалар ҳам қўшилиб
китобларга юзланди...*

Пойтахтимиздаги Фафур Гулом номидаги маданият ва истироҳат боғида Халқ таълими вазирлиги, Ёзувчилар уюш-маси ва Республика байналмилал маданият маркази ҳамкорлиги-да ташкил этилган “Китоб биз-ни бирлаштиради” фестивали-нинг асосий мақсади болалар ўртасида китобхонликни тарғиб қилиш, шу орқали уларни ва-танпарварлик ва умуммиллий қадриятлар руҳида тарбиялаш-га қаратилган. Вазирлик бу каби ишларни кенг кўламда амалга оширмоқда. Жумладан, уч бос-қичли “Китобхонлар байрами”, оилавий китобхонлар тарғибот-ига қаратилган “Китобхон оила”, “Китобхон мактаб”, “Йил-нинг энг яхши китобхони”, “Мус-тақиллик мадҳи болалар ижо-диди”, “Зукко китобхон” каби ўнлаб республика кўрик танлов-лари ўтказиб келинмоқда. Ҳар йили Республика болалар ку-тубхонасида “XXI асрда бола-лар китобхонлиги” мавзусида илмий-амалий конференция ташкил қилинмоқда. Конферен-

Сардор МУЛЛАЖОНОВ оғзини сўзта

ция мақолаларининг китоб шак-лида нашр қилиниши эса мак-таб кутубхоналари ва ахборот-ресурс марказлари ўртасида соғлом рақобат муҳитини ву-жудга келтиришда муҳим аҳа-мият касб этаётди.

Шу маънода мазкур фестивал-да мамлакатимизда фаолият юри-таётган нашриёт ва матбаа кор-хоналарининг янги китоб маҳсу-лотлари, нуфузли халқроқ китоб кўргазмаларида совринли ўрин-ларни олган асарлар намоиш этилди. Болажонлар учун экспо-зицияга қўйилган ўзбек ва жаҳон халқ эртаклари жамланган китоб-ларнинг ҳар бир саҳифасида улар-нинг ўзбек, инглиз, рус тиллари-даги қисқартirilган шакли баён этилгани, сюжеттамонада жойиб расмлар ишланаётгани эътибор-га молиқ.

Бугун юртимизда юздан зиёд

нашриёт, турли ташкилот ва му-ассасалар ҳузурида элликка яқин ноширлик бўлими фаолият юритмоқда. Мустақилликка қадар юртимизда атиги 9 на-шриёт бўлганини эътиборга ол-сак, истиқлол йилларида бу соҳа нечоғли жадал тараққий этаёт-гани, аҳолининг китобга бўлган эътибори ва эҳтиёжи йилдан-йилга ошиб бораётганини ан-гаш қийин эмас. Мустақиллик-нинг дастлабки йилларида мам-лакатимизда 149 матбаа корхо-наси иш юритган бўлса, бугун уларнинг умумий сони 1700 дан ошади. Нашриётларимиз ҳар йили икки мингдан ортқ ном-даги адабиётларни қирқ мил-лиондан зиёд нусхада нашр эт-моқда. Улар дунёнинг қатор давлатларида халқроқ китоб яр-маркаларида совринли ўрин-ларга сазовор бўлди.

Фестиваль доирасида халқи-мизнинг сеvimли ёзувчилари би-лан учрашувлар ташкил этилгани тадбир қатнашчиларига кўтарин-ки руҳ бағишлади. Миллий мада-ният марказлари болалар бадий жамоаларининг қишқилари эса иштирокчилар, айниқса, болалар-га бошқа миллат вакиллари-нинг рақс санъати билан яқиндан та-ништириш имконини яратди.

— Боғни айлашиб баҳонасида икки фарзандим ва ўзим учун ки-тоблар харид қилдик, — дейди қай-қайи Муҳаббат Йўлдошева. — Бу каби китоб фестиваллари фарзандларимизнинг китобга бўлган меҳрини янада оширади. Уларни маънан ва ҳиссонан бар-камоли бўлиб улғайишларига хиз-мат қилади.

Дилфуза РЎЗИЕВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

Наманганда "Юксак маънавиятли авлод" республика иқтидорли ёшлар фестивалининг вилоят босқичи бўлиб ўтди. Президентимизнинг 2006 йил 25 августдаги "Миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-мадрий ишлар самарадорлигини ошириш тўғрисида"ги қарори ижроси доирасида ўтказилаётган фестивал ёш авлодни ватанпарварлик ва миллий қадриятларга ҳурмат руҳида тарбиялаш, уларнинг маънавиятини янада юксалтириш ва жамиятдан муносиб ўрин топишига қўмаклашишга қаратилгани билан аҳамиятлидир.

Фаолият

Мамлакатимизда илм-фани ривожлантириш, илмий муассасалар фаолиятини давр талабига мос такомиллаштириш, илғор инновацион ғоя ва технологияларни ҳаётга татбиқ этишга устувор аҳамият қаратилаётди.

Бу жараёнда ўз ҳаётини илм-фан билан боғлаган хотин-қизларнинг фаолиятини қўллаб-қувватлаш, самарали изланиш олиб бориш учун барча шароит ва имкониятларни яратишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бунини Ўзбекистон хотин-қизларининг "Олима" уюшмаси фаолияти мисолида ҳам кўриш мумкин.

1992 йилда ташкил этилган Ўзбекистон хотин-қизлар "Олима" уюшмаси иқтидорли қизларнинг интеллектуал салоҳиятини намоён этиши учун яқиндан қўмаклашиш, хотин-қизларнинг фаолиятини, илмий ютуқларини кенг тарғиб-ташвиқ этиш сингари эзгу мақсадларга хизмат қилмоқда. Уюшма томонидан Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси билан ҳамкорликда турли илмий ва маърифий лойиҳалар, анжуманлар, кўрик-танловларнинг ўтказилаётгани олималарга моддий ва маънавий қўмак кўрсатиш,

уларнинг изланишларини ҳаётга татбиқ этишда муҳим аҳамият касб этмоқда. — Бугун мамлакатимизда қўллаб академик аёллар, 700 га яқин фан доктори ва 7 мингдан зиёд фан номзоди — олималар фан тараққиётининг турли соҳаларида илмий фаолият олиб бормоқда, — дейди "Олима" уюшмаси раисининг ўринбосари, тарих фанлари доктори Замира Эшонхўжаева. — Ўзбекистон хотин-қизлари жаҳонда ўзларининг илмий ютуқлари билан ҳам танилган. Бугун машҳур олималаримизнинг сафи ёш истеъдодли хотин-қизлар ҳисобига кенгаймоқда. Ўзбекистонлик олима аёлларнинг кимё, полимерлар кимёси, биотехнологиялар, қишлоқ ҳўжалиги, биокимё ва бошқа соҳалардаги илмий изланишлари йирик хорижий илмий марказлар томонидан юксак баҳоланмоқда.

Аёллар орасида фан докторларининг ўртача ёши 45-50, фан номзодлариники эса 30-35 эканлиги олима хотин-қизлар ёши анча ёшариб бораётганлигини кўрсатади. Бу эса хотин-қизларимизнинг илмий салоҳиятини юзга чиқаришга катта эътибор қаратилаётганидан, давр шиддати билан ҳам-

нафас эканликларидан далолат беради.

Ўтган даврда уюшма қатор минтақавий анжуман ва йиғилишлар ташкил қилди. Уларда юртимизда олиб борилаётган кенг қамровли ижтимоий-иқтисодий ислохотлар, илмий ва интеллектуал салоҳиятни оширишга оид бир қатор масалалар муҳокама қилинди. Хусусан, вилоятларда "Илм, аёл, тафаккур", "Олималарнинг қишлоқда қатор даврда суҳбатлари, илмий-амалий конференциялар ўтказилди. Уларда бугунги куннинг энг долзарб масалалари муҳокама қилинди, олималарнинг олдида турган муҳим вазифалар юзасидан соҳа мутахассисларининг фикр-мулоҳазалари билдирildi.

Таълим аҳолининг саломатлик даражаси ва умр давомийлиги билан бевосита боғлиқ. Ўқимлиши аёл ўз соғлигини асраб-авайлайди, профилактика чораларини кўради. Асосан соғлом турмуш тарзига риоя қилиб ҳаёт кечиради. Шу маънода уюшма аҳолининг репродуктив саломатлигини ҳимоя қилиш, уларга малакали тиббий хизмат кўрсатиш, аҳоли

ўртасида тиббий маданиятни кучайтириш каби масалаларга алоҳида эътибор қаратиб, мавжуд муаммоларни бартараф қилиш бўйича тегишли тақлифларни ишлаб чиқмоқда.

Бир неча йилдирки уюшма томонидан ҳар икки йилда респуббликанинг иқтидорли ёш олималари ўртасида "Илм юлдузлари" интеллектуал кўрик-танловининг ташкил қилиниши билимдон қизлар учун яна бир катта имконият бўлди. Ундан қўзланган асосий мақсад табиий фанлар бўйича изланаётган тадқиқотчи хотин-қизлар фаолиятини кенг жамоатчиликни яқиндан таништириш, уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантиришдан иборат. Мазкур танловда ғолиб ва совриндор бўлаётган хотин-қизлар юртимизда ва халқаро мўлкда ўтказилаётган анжуман, конгресс ва симпозиумларда қатнашиб келмоқдалар.

Сўнгги йилларда вилоятлардаги олималарнинг ижодий имкониятлари ҳам кенгаймоқда. Барча вилоятдаги олий ўқув юртиларида уюшманинг бирламчи ташкилоти фаолият олиб бормоқда. Унда асосий эътибор ёш олималарнинг илмий изланишларини қўллаб-қувватлашга қаратилган.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг сайловолди Платформасида белгиланганидек, партия кенг билимли, эркин фикрлайдиган, ўз қарашларида миллий ғоямизга таянган, ўз хатти-ҳаракати, ҳаёт тарзи билан миллий маънавий қадриятларга, ватанпарварлик ва инсонпарварлик ғояларига садоқатли ёшларни тарбиялаб етиштиришни ўзининг асосий бурчи деб билади.

Хотин-қизлар жамиятининг ҳам чироғи, ҳам чароғбони. Уларнинг илмий фаолиятини кенг қўламда амалга ошириш учун яратилаётган шароитлар оилани чин маънода тафаккур ва маънавият кўргонига айлантиришга, аёлларимиз интеллектуал салоҳиятини юксалтириш ва рўёбга чиқаришда муҳим аҳамиятга эга. Бу оилалардаги маънавий муҳитни барқарорлаштириш, фарзандларимизни билимли ва маънавиятли бўлиб камол топтиришга ҳам хизмат қилади. Зеро, соғлом, билимли, маънавиятли оналар соғлом авлодни дунёга келтиришга ва тарбиялашга қодир.

Дилфуза РЎЗИЕВА,
"Milliy tiklanish" мухбири

Бандлик

Пастдарғом қурилиш технологиялари касб-ҳунар коллежида пайвандлаш ишлари, тикув ва тикув-трикотаж маҳсулотларини ишлаб чиқариш технологи, автомобилларга техник хизмат кўрсатиш бўйича техник-механик, молиячи, қурилиш устаси, компьютер техникчи каби йўналишлар бўйича мутахассислар тайёрланади.

Коллеж битирувчилари иш билан таъминланади

Айни пайтда тўққиз юзга яқин ўқувчи 50 нафардан зиёд ўқитувчи-муҳандис сабоқ бермоқда. Коллежда замонавий ва илғор педагогик технологияларга таянган ҳолда дарс ўтилади. Энди фаолиятини бошлаган ўқитувчилар тажрибали ва малакали устозларга бириктириб қўйилади. Бу, энг аввало, уларни ўқув жараёни билан яқиндан таништириш, иш унумдорлигини ошириш имконини бераётди.

— Ўқувчиларга пухта билим бериш билан бирга ўзлари эгаллаётган мутахассислик сир-асрорини ҳам чуқур ўргатишга интиляпмиз, — дейди коллеж директори, техника фанлари номзоди Ҳуломжон Шомирзаев. — Билим амалиётда мустақамланади. Шу боис коллеж битирувчиларини ишга жойлаштириш бўйича тегишли корхона ва ташкилотлар билан уч томонлама шартномалар имзоланиб, ўқувчиларнинг жойлардаги амалиёти самарали йўлга қўйилмоқда.

Ёшларнинг баркамол, ўз ишининг устаси бўлиб вояга етиши учун коллежда йигирмадан ортиқ фан тўғрисида, компьютер саводхонлиги курслари, тикувчилик, чилангарлик, пайвандлаш устоналари мунтазам фаолият юритмоқда. Коллеж кутубхонаси турли мавзудаги адабиётлар, газета ва журналлар билан таъминланган. Бу ерда қизиқарли учрашув ва тадбирлар, адабий-бадий кечалар мунтазам ўтказилади.

Коллежда тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш истаги бўлган битирувчи ёшларга истиқболли бизнес-лойиҳаларни амалга оширишга ҳам яқиндан қўмак берилади. Энг муҳими, катта ҳаётга қадам қўйётган ёшларни тадбиркорликка жалб этиш, уларнинг бизнес-лойиҳаларини молиявий қўллаб-қувватлаш бўйича аниқ ишлар амалга оширилмоқда. Мазкур тадбирлар Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Марказий кенгаши ва Қонунчилик палатасидаги фракцияси, Марказий банк ҳамкорлигида ташкил этилиб, коллеж битирувчиларига банк хизматларидан фойдаланишда яқиндан қўмаклашилмоқда.

Зиё масканида спорт-соғломлаштириш ишлари яхши йўлга қўйилган. Дарслардан ташқари вақтларда доимий спорт мусобақалари ташкил этиш аънава тусини олган.

Мухтасар айтганда, бу каби амалий ишлар мамлакатимиз мустақиллигини янада мустаҳкамлаш, амалга оширилаётган ислохотлар самарадорлигини таъминлаш, ёш авлодни ҳар томонлама соғлом, Ватанимиз ва халқимизга садоқатли инсонлар қилиб тарбиялашдек эзгу мақсадларга хизмат қилади.

Ориф ХОЛИҚУЛОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

Халқаро музейлар кун

Халқ тарихининг кўзгуси

Ўзбекистон Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, "Ўзбекмузей" жамғармаси, Касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши ҳамда Ўзбекистон Фанлар академияси ҳамкорлигида "Музей — халқ тарихининг кўзгуси" кўрик-танлови ташкил этилган эди. 18 май кун
Ўзбек Миллий академик драма театрида мазкур кўрик-танлов ғолибларини тақдирлаш маросими ўтказилди.

Истиқлол йилларида Президентимиз раҳнамолигида мамлакатимизда музейлар фаолиятини такомиллаштириш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Музейларнинг замон талаблари даражасида иш олиб бориши учун зарур шароит ва имкониятлар яратилапти. Бу борада қабул қилинган ўттизга яқин норматив ҳуқуқий ҳужжатлар соҳа ривожидида муҳим омил бўлаётди.

Айни пайтда юртимизда халқимизнинг миллий маданияти, тарихи, санъати, қадимий аънава ва қадриятларини ўзида мужассам этган беш юзга яқин музейлар фаолият кўрсатмоқда. Ҳар ҳафтанинг сешанба ва жума кунлари болалар давлат музейларига бепул кириш имконига эга.

Тақдирлаш маросимида Ўзбекистон Республикаси

Маданият ва спорт ишлари вазири вазифасини бажарувчи Баҳодир Аҳмедов халқимизнинг ўтмиши, бой мероси, қадрият ва аънаваларидан ҳикоя қилувчи музейлар фаолиятини ривожлантириш ёшларни юксак маънавиятли ва миллий ғурур руҳида тарбиялашда муҳим аҳамият касб этишини таъкидлади.

— Айни пайтда бутун мамлакатимиз бўйлаб мавжуд музейларни таъмирлаш ва реконструкция қилиш, янгиларини барпо этиш учун кенг қўламли лойиҳалар амалга оширилмоқда, — деди Баҳодир Аҳмедов. — Бу савий-ҳаракатлар замирида эртанги кун эгалари бўлган ёшлар онгига буюк аждодларимиз билан фарҳанг шўғулсини шакллантириш, улар қолдирган бой меросни кенг тарғиб этиш ва ёшларни Ватанга муҳаббат, истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялаш мақсади ётади. Бу каби кўрик-танловлар эса юртимиздаги музейлар фаолияти ва музейшўнослик соҳасини янада юқори поғоналарга яқсалтиришга хизмат қилади. Ғолиб бўлганлар сафи кейинги танловларда янада кенгайди, деб умид қиламиз.

Музейшўнослик соҳасида ютуқларга эришаётган соҳа вакиллари қўллаб-қувватлаш мақсадида, 18 май — Халқаро музейлар кунига бағишлаб ўтказилган ушбу танловда мамлакатимизда фаолият кўрсатётган 50 дан ортиқ музейлар иштирок этди. Улар орасидан энг муносиблари саралаб оли-

дипломлар билан тақдирланди. Унга кўра, И.Савицкий номидаги Қорақалпоқ давлат санъат музейи "Йилнинг энг яхши музейи", Абдулла Қаҳҳор уй музейи эса "Йилнинг энг яхши уй музейи" деб топилди. Шунингдек, "Йилнинг энг яхши музей раҳбари", "Йилнинг энг яхши музей муҳофизини", "Йилнинг энг яхши илмий ходими", "Йилнинг энг яхши кўргазмаси", "Йилнинг энг яхши мустақиллик экспозицияси", "Йилнинг энг яхши музей веб-сайти" каби йигирмага яқин номинациялар бўйича ҳам ғолиблар аниқланди.

— Музейларни ўтмиш ва келажак ўртасидаги кўприкка қисқаслаш мумкин, — дейди И.Савицкий номидаги Қорақалпоқ давлат санъат музейи директори Мариника Бобоназарова. — Зеро, юртимиз тарихи, халқимизнинг бой маънавий мероси ҳақида тушунчага эга бўлиш, ундан бугунги авлодни хабардор этишда музейларнинг ўрни катта. Музейларимизда сақланаётган бетақдор экспонатлар — суратлар, амалий санъат буюмлари, фото кўргазмалар ва бошқа жиҳозлар ёшларга халқимизнинг шонли ўтмиши ҳақида ҳолис ва жонли ҳикоя қилади. Бизнинг музейимиз фондида сақланаётган авангард рассомлар яратган асарлар, шунингдек, қорақалпоқ халқ усталари яратган заргарлик, ёғоч ўймакорлиги, каштадўзлик, тўқимачилик намуналари, айниқса, ўтов жиҳозлари ва бошқа асарлар томошабинларда катта таассурот қолдирмоқда.

Тадбир якунида Ўзбек Миллий академик драма театрининг "Кўнгил" спектакли намоиш этилди.

Аҳмад ЮСУПОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

Анжуман

Интеллектуал мулк ҳимояси йўлида

Қадимдан Ватанимиз ҳудудидида яшаган уста-хунармандлар ўз маҳсулотига махсус белги — турли нақшлар ва тамгалар қўйишган. Харидор шу орқали ўзи ишончли деб билган маҳсулотни бошқасидан ажрата олган. Замонлар оша бу усул такомиллашиб, муаллифлик ҳуқуқи тушунчаси юзга келди.

Ҳозирда адабий, илмий, ўқув, публицистик ва санъат, архитектура, шаҳарсозлик ҳамда миллий бог санъатига оид асарлар, фотография, жўрофия, геологик хариталар, ЭҲМ дастурлари, шу жумладан, бошланғич матн ҳамда объект кодига ифодаланиши мумкин бўлган амалий дастур ва операция тизимлари, ихтиро, фойдали модель ва саноат намуналари, товар белгилари, селекция ва шу каби йўналишларда ҳам муаллифлик ҳуқуқи жорий қилинди. Айни пайтда халқаро миқёсда тан олинган ушбу қонун-қоидалар апрель ойининг 26 санасида байрам сифатида кенг нишонланади.

Ўзбекистон Миллий матбуот марказида интеллектуал мулкни муҳофаза этиш, қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш масалаларига бағишлаб ўтказилган матбуот анжуманида шу йўналишда амалга оширилаётган ишлар таҳлил этилди. Ўзбекистон Республикаси Интеллектуал мулк агентлиги ўтказган тадбирда давлат ва жамоат ташкилотлари масъул ходимлари ва оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Тадбирда интеллектуал мулк ҳар бир давлат тараққиётида муҳим аҳамият касб этувчи, унинг нафақат маънавий қиёфаси шаклланиши, балки иқтисодиёти ривожига бевосита таъсир қилувчи тизимга айилган бораётган таъкидланди. Қонунчилигимизда ҳар кимнинг илмий ва техникавий ижод эркинлиги, маданий ютуқлардан фойдаланиш ҳуқуқи кафолатланади. Давлат жамиятнинг маданий, илмий-техникавий ривожланишига ғамхўрлик қилади.

Айниқса, Ўзбекистон Республикасининг "Ихтиролар, фойдали моделлар ва саноат намуналари тўғрисида"ги қонуни ва бошқа қўллаб меъёрий ҳужжатлар соҳа фаолиятини тартибга солишда муҳим ҳуқуқий асос бўлаётди. Мамлакатимиз интеллектуал мулк муҳофазасини талаб қилувчи қўллаб халқаро шартнома ва битимларни имзолаган. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси 1991 йил Жаҳон интеллектуал мулк ташкилоти аъзолигига қабул қилинган бўлса, 2005 йил 19 апрелдан Адабий ва бадий асарларни муҳофаза қилиш тўғрисидаги Берн конвенцияси юртимизда амал қилинмоқда. Бу илмий-техникавий ишланмаларни хорижда муҳофаза қилиш ҳамда юртимизга чет эл инвестицияларини жалб қилиш имконини бераётди.

— Мамлакатимизда мазкур соҳада ўсиш суръатлари давом этмоқда, — дейди Интеллектуал мулк соҳасида кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш бўйича "IP-CENTER" ўқув маркази директори ўринбосари Гўзал Вафоева. — Жумладан, 2013 йилдан бугунгача мамлакатимиз ҳудудидида интеллектуал мулк объектларини ҳуқуқий муҳофаза қилиш мақсадида 2500 дан зиёд интеллектуал мулк объекти давлат рўйхатидан ўтказилди. Мазкур кўрсаткич бугунги кунда 21,9 фоизни ташкил этганини кўраемиз. Бунда, асосан, саноат намуналари, товар белгилари ҳамда ЭҲМ учун дастур ва маълумотлар базалари юқори кўрсаткичга эга.

Анжуманда интеллектуал мулк объектларини ҳуқуқий муҳофаза қилиш ва уларга бўлган ҳуқуқларни ҳимоя қилишга оид қонун ҳужжатлари талабларига риоя этилишини қатъий назорат қилиш, мамлакатимиз ҳудудига қалбаки товарларнинг ноқонуний олиб кирилиши ва айлинишга чек қўйиш мақсадида давлат органлари билан изчил ҳамкорлик йўлга қўйилгани таъкидланди. Контрафакт маҳсулотларни олиб кириш ва улар ноқонуний муомаласининг олдини олиш бўйича тасдиқланган тадбирлар режасига мувофиқ, 2014 йилда гавжум жойлар, бозорлар, савдо мажмуалари ва шохобчаларда ўтказилган мониторингларда етти юздан ортиқ қонунбузилиш ҳолати аниқланган. Бу ҳақдаги маълумотлар тегишли идораларга юборилган. Қўлга тушган контрафакт маҳсулотлар бўйича эксперт хулосалари берилган. Шунга асосан умумий қиймати 2 миллиард сўмга яқин контрафакт маҳсулотлар тегишли тартибда йўқ қилинди.

Тадбирда журналистларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтарилди.

Дилфуза ТОШТЕМИРОВА,
"Milliy tiklanish" мухбири

Тадбир

Миллий бренд нуфузини ошириш

юртимиз энгил саноат корхоналарининг муҳим вазифаси

Мамлакатимизда ҳар бир соҳада бўлгани каби энгил саноатда ҳам корхоналарни модернизация қилиш, қўшимча иш ўринларини яратиш, импорт ўрнини босадиган рақобатбардор маҳсулот ишлаб чиқаришни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. 2015-2019 йилларда бу йўналишда 70 дан ортиқ лойиҳа ишлаб чиқилди.

"Ўзбекенгилсаноат" ДАК бошқаруви раиси ўринбосари Шамсидин Султонов миллий матбуот марказида бўлиб ўтган матбуот анжуманида ана шундай маълумот берди. Банк кредитлари, хорижий инвестиция ва бошқа манбалардан молиялаштириладиган мазкур лойиҳалар мамлакатимиз энгил саноат маҳсулотлари сифатининг ошишига, соҳанинг экспорт салоҳиятини янада юксалтиришга хизмат қилиши таъкидланди. Жорий йил 27-28 май кунлари бўлиб ўтадиган "Мода ва дизайн" халқаро фестивали юртимиздаги энгил саноат корхоналари фаолиятини кенгайтириш, мутахассислар малакаси ва тажрибасини ошириш учун шароит яратиши қайд этилди.

Фестивалда дунё мода саноатида ўз ўрнига эга етакчи компаниялар вакиллари иштирок этади. Жумладан, аёллар кийими ишлаб чиқарувчи француз корхоналари, Италия модасининг миллий палатаси вакиллари, "Golden Lady", "Colcedonia", "Incanto" сингари мода компаниялари, Токио дизайн институти, Киото технология институти ҳамда Корея тўқимачилик ва мода институтининг маҳсулот ва хизматлари намоиш этилади. Фестиваль доирасида Франция, Италия, Германия, Япония ва Жанубий Кореянинг етакчи дизайнлари иштирокида семинар-тренинглар, маҳорат дарслари ва либослар намоиши бўлиб ўтади.

Мазкур фестиваль мамлакатимизда аънавий либос дизайнини ривожлантириш ва жаҳон мода саноатининг сўнгги ютуқларини ўзлаштириш имконини беради. Либос дизайни унинг харидорчилигини оширувчи муҳим омиллардан бири эканини инобатга олсак, фестиваль энгил саноат корхоналари маркетингини ривожлантиришга ҳам хизмат қилиши шубҳасиз. Бу эса нафақат ички бозорни сифатли маҳсулотлар билан таъминлаш, балки соҳанинг экспорт имкониятларини юксалтириш, "Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган" ёрлиғи остидаги маҳсулотлар нуфузини оширишда ҳам гоят катта аҳамиятга эга.

Матбуот анжуманида журналистларнинг саволларига батафсил жавоб қайтарилди.

Ҳасан САЛОМОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

Бизнинг шарх

Безак эмас, тузоқ

Инсон ҳамиша гўзалликка интилиб яшайди. Бироқ бундай ҳавас бугун баъзи бир кишиларни гайриоддий ишларга бошламоқда. Масалан, татуировкани олайлик. Бугун орамида танасига “безак” чиздиришни қизиқиш ёки оддий ҳол сифатида қабул қилаётганлар учраётгани жамият тақдирини ўз тақдири билан ўйин кўрадиган ҳар қандай инсонни ўйланишга мажбур этиши табиий. Ўтмишда баъзи қабиладар ҳукмдорнинг куч-қудратини ифодалашда, яна бошқалари эса жазо воситаси ўрнида фойдаланган бўлса, бироқ бизнинг миллий менталитетимизга мутлақо ёт — татуировка бугун мода ниқоби остида миллий маънавиятимиз ва маданиятимизга раҳна солишга уринмоқда. Ёшларнинг “оммавий маданият”нинг янги таъсирлари билан боғлиқ бундай қизиқишлари баъзан оғир оқибатларга олиб келади.

ТАТУИРОВКА НИМА?

Татуировка — терининг юқори қисмига жароҳат етказган ҳолда баданга махсус бўёқлар воситасида бутун умрга қоладиган расм (белги, нақш) тушириш. Психологияда буни ўз-ўзига шикаст етказиш деб аталади. Археологик тадқиқотлар татуировканинг қадимий кўринишлари ибтидоий жамоа тузуми даврида қабиладар орасида вужудга келганини тасдиқлайди. 1991 йилда альпинистлар Алп тоғида бронза даврида яшаган қабила сардорининг музлаб қолган танасини топиб олишган, унинг баданида эса нуқта ва узук-юлук чизиклардан иборат 58 татуировка бор эди. Ёзма манбааларнинг гувоҳлик беришича, варварлар баданларига расм чиздиришни ўзлари учун нуфузли юмуш, деб билган. Бугун ҳам баданга татуировка солиш варварлашиш — маданиятсизлашишдай гап.

Қадимда юнонлар ва римликлар эса татуировкадан қўл ва хавфли жийоқчиларни жазолашда фойдаланган. Японияда Эдо ҳукиронлиги даврида (1603-1867) биринчи бор жиноят қилган тартиббузарнинг пешонаси устидан горизонтал чизик тортилган. Жиноят иккинчи ва учинчи бор такрорланса, биттадан каварик чизик тортилган. Шу тарика ўзбек тилида “ит” маъносини англатадиган япончада “ину” иероглифи келиб чиққан. Қадимда Японияда татуировкани одам оила ва жамиятга қабул қилинмаган, у фақат жиноятчи ҳисобланиб, баданидаги татуировкага қараб унинг жазони қайси қамоқхонада ўтагани, ҳатто қандай жазо олганлигини ҳам билиб олиш мумкин бўлган. Қадимги Хитойда ҳам беш анъанавий жазо турлари орасида юзга татуировка чиздириш жазоси қўлланилган. Биринчи жазон уруши йилларида Буюк Британияда ҳарбий хизматдан қочганларга “D” (дезертир, яъни чоқ) белгиси туширилган.

Татуировка ҳақида европаликлар 1769 йилда капитан Джеймс Кукнинг Таити оролига қилган сайёҳатидан сўнг хабардор бўлишди. Сабаби Кук бу ерда биринчи марта бада-

нида нақш чиздирган одамларни кўриб қолади ва 1773 йилда дунё бўйлаб қилган саёҳати ҳисоботини ёзаётганида биринчи марта татуировка сўзини ишлатади. Таитиликлар “tatau” деб талаффуз қилган сўз ўзбек тилида “яра қилмоқ” деган маънони англатади. Шундан бери бу сўз ғарб тилларида деярли ўзгаришсиз кириб келди. Кейинчалик татуировка жиноий ёки алоҳида касб гуруҳлари, шунингдек, денгизчиларга хос воситага айланди. Бироқ татуировка аксарият ҳолларда дунёга машҳур Mara Salvatrucha (Италия), Якудза (Япония) ва бошқа жиноий гуруҳларнинг “эрмаги” бўлиб келган.

“ТАТУИРОВКА РЕНЕССАНСИ”

Тарихдан аёнки, ҳар бир ихтиродан эзгу ёки ёвуз мақсадда фойдаланиш мумкин. 1891 йилда америкалик Самуэль Орейли Томас Эдисоннинг ротор ускунаси асосида ихтиро қилган ёзув машинкаси расм чизиш жараёнини тезлаштирди. Ўша вақтда Англияда индукцион машинка ҳам тайёрланди. Бу ускуналар эса бугун татуировка усталарининг асосий иш қуролига айланган.

Ўтган асрнинг 90-йиллари келиб, татуировка янги ижтимоий қатлам — ўрта синф вакиллари, ўсмирлар ҳамда аёллар ўртасида ҳам “урф”га кира бошлагани учун социологлар бу даврни “татуировка ренессанси” деб аташади. Ҳозирги кунда дунёнинг айрим давлатларида татуировка усталарининг касба уюшмалари фаолият кўрсатаётган бўлиб, уларнинг саъй-ҳаракатлари билан турли кўргазмалар, ҳатто, музейлар ташкил этилмоқда. Уларнинг фестивал ва конференциялар ўтказиши одат тусига кирмоқда. Биринчи марта бундай фестивал 2003 йил Санкт-Петербургда ўтказилди. Устига устак айрим европаликлар ҳамда америкаликлар татуировкадан ташқари бошқа халқлар анъаналарига тақлидан баданларининг бирон жойини тешиб, зирак ёки бошқа бир безак тақишга ўта бошлади. Танани жароҳатлаш эвазига

яратиладиган “гўзаллик” — пирсинг деб аталади. Уни татуировканинг эгизига дейиш мумкин. “Пирсинг” инглизча сўз бўлиб, ўзбек тилида “тешиш” деган маънони англатади. Минг афсуски, ҳозир пирсинг ёрдамида қулоқни бир неча жойидан тешиш, бурун, қош, лаб, киндик ва қориннинг ҳам маълум бир жойларига зирак — безаклар тақиш айрим ёшлар ўртасида урф бўлмоқда.

“ГЎЗАЛЛИК”МИ Ё СОҒЛИҚ?..

Мутахассисларнинг таъкидлашича, татуировка йигирмадан ортиқ касалликка олиб келиши мумкин. Мисол учун, ўтказилган тиббий тадқиқотлар татуировка учун фойдаланиладиган бўёқ таркибида турли захарли моддалар, хусусан, саратонни юзага келтирадиган мишьяк мавжудлигини кўрсатди. Қизил бўёқлар таркибида симоб сульфиди, бошқа рангли бўёқлар таркибида эса хром, кадмий, кўргошин, титан сингари зарарли металллар мавжуд. Улар орасида энг хавфлиси, таркибида алюминий ҳамда кобальт метали мавжуд кўк бўёқдир. Экспертлар фикрича, яхши стерилланмаган татуировка асбоблари ҳам хавфли ҳисобланади. Улар воситасида гепатит Б, С ҳамда ВИЧ инфекциясини юқтириб олиш ҳеч гап эмас. Қолаверса, у тери саратони юзага келишига ҳам сабаб бўлиши мумкин.

АҚШнинг касалликларни назорат қилиш ва уни бартараф этиш маркази мутахассислари одамларда иммун тизимининг сустлашишига сабаб бўлувчи, даволаниши қийин бўлган сил ҳамда мохов (проказ) касаллигини чақирувчи “Mycobacterium haemophilum” бактерияси одамларда фақат татуировка чиздиргандан сўнг юзага келганини аниқлади. Бундай пайтда баданнинг татуировка қилинган қисмида кичик шиш, қизариш, оғриқ пайдо бўлади. Инфекцияни оддий антибиотиклар билан даволашнинг иложи йўқ. Агар касалликка зарур даво чоралари қўрилган тақдирда ҳам уни даволаш учун камида бир ой вақт керак. Илк мартаба мазкур касаллик юзасидан шифохонага муҳожаат қилган беморда касалликка сабаб бўлган инфекциянинг турини аниқлаш учун шифокорлар бир ой вақт сарфлашига тўғри келди. Кейинчалик тананинг татуировка қилинган қисмида жароҳатнинг юзгага келишига татуировкада фойдаланилган оддий сув қўшилган сиёҳ сабаб бўлгани аниқланди.

ЧЕКЛОВЛАР ҲАМ БОР...

Америкалик олимларнинг аниқлашича, татуировкаси бор инсонларнинг гепатит С касаллигига чалиниш хавфи, оддий одамларга қараганда 9 баравар юқори экан. Океан ортида татуировкаси бўлган аҳолининг 33 фоизи гепатит С касаллигига чалинган. Америка Қон банклари ассоцияцияси ва Америка Қизил Хоч ташкилоти баданига татуировка чиздирган бир йил бўлмаган донорлардан қон олмайди.

Данияда 1890 йилдан буён татуировкадан фойдаланиб келинаётганига қарамай, ҳозирги кунда қатъий тартиб ўрнатилган. 1996 йилда мамлакат ҳудудида тананинг кўринари — юз, бош, бўйин, билак қисмларига татуировка чиздириш таъқиқланди. Бунга амал қилмаган фуқаролардан 1000 крон (131 доллар) жарима ундирилади. Бундан ташқари, 2010 йилдан муқаддам қамалиб чиққанларга хориж жиноятчи гуруҳларининг рамзи туширилган татуировкаларни чиздиришни маън этувчи қонун қабул қилинган.

Ҳиндистонда эса татуировкага сариқ касаллигини тарқатувчи омилардан бири сифатида қаралади. Шу боис мамлакатда 2011 йилда татуировкаси бор шахсларнинг ҳарбий хизматга қабул қилинишини чеклашга қаратилган қонун қабул қилинган.

МИЛЛИЙ МАДАНИЯТИМИЗГА ТАҲДИД

Ғарб маданиятининг ажралмас қисми дея таърифланаётган татуировка миллий маънавиятимиз ва қадриятларимизга мутлақо ёт ҳодиса. Қайси манбага муҳожаат қилмайлик,

миллатимиз ўтмишида татуировка тўғрисида бирорта маълумот учрамайди. Қолаверса, ислом дини ҳам баданга белги чизишни қатъийан ман этади. Халқимизда унга нисбатан бегоналик кайфиятининг мавжудлиги ҳам ана шундан. Бироқ айрим ёшларимизнинг баданига жароҳат етказиш ҳисобида “сохта гўзаллик” ортидан эргашаётгани ўзгалар маданиятига кўр-қўрона тақлид қилишдан бошқа нарса эмас. Аслида татуировка ишқибозлари баданига камдан-кам ҳолда ижобий нарсаларни чиздиришади. Уларнинг аксарияти ёвузликини тарғиб этувчи белги ва нақшларни афзал кўрмоқда. Қолаверса, бугун айрим опа-сингилларимиз турли тадбирлар олтидан ўзларига “беозор” бўлиб кўринган, аслида зарарли татуаж воситасида “зеб” бераётганини нима билан изохлаш мумкин? Улар татуажнинг соғлиққа, қолаверса, ташқи кўринишга сезиларли даражада зиён келтиришини билишармикан? Дерматологларнинг айтишича, кўз татуажига қовоқ терисига зиён етказиши, тери сезувчанлиги ва мимицага салбий таъсир кўрсатади. Қош татуажига соч илдизининг йўқ бўлиб кетишига олиб келиши мумкин. Лабни татуаж қилганда оғиз атрофида шишлар пайдо бўлиб, уларнинг битиши узок вақтга чўзилади. Бундан ташқари, инфекция касалликлар билан хасталаниш эҳтимоли ошади.

Мутахассисларнинг тавсифлари татуировка ва пирсингнинг нафақат бемани, балки инсон саломатлиги учун гоё зарарли эканидан далолат бермоқда: Шундай экан, бундай хавфли эрмак ишқибозлари бу каби “безак”лар оғир оқибатларга — организмнинг жисмоний емирилтишига хизмат қилиши чуқур ўйлаб кўриши шарт.

...Йлтираб кўринган ҳамма нарса ҳам олтин бўлавермайди. Шу каби четдан кириб келаётган ҳар қандай ҳодисани кўр-қўрона ўзлаштириш ҳам нодонликдан бошқа нарса эмас. Қолаверса, бугун биз бошқа халқларнинг неча минг йиллик анъана ва қадриятларига бепишандлик билан қараш, уларни кўпо-риш, аҳолининг, айниса, ёшларнинг қалби ва онгини эгаллашга қаратилган урунишлар, таҳдидлар қўлами тобора кенгайиб бораётган мураккаб бир даврда яшаймиз. Гоявий таҳдидларга қарши фақат ҳар томонлама чуқур ўйланган, мунтазам ва узлуksиз олиб бориладиган маънавий тарбия орқали курашиш мумкин. Бу аслида бир ёки икки кишининг муаммоси эмас, балки бугун миллатнинг оғрикли нуқтаси, навқирон авлоднинг миллий менталитетимизга мутлақо ёт бу каби иллатлар таъсиридан асраш ҳар биримизнинг инсонийлик бурчимиздир.

ландлиги бўйича у ушбу эҳромдан анча паст. Дастлабки вақтда эҳромнинг баландлиги 71 метр бўлгани аниқланган. Унинг ҳозирги баландлиги 64, томонлари узунлиги эса 210 метр. Куёш эҳромини қуриш учун тахминан 2,5 миллион дона тош сарфланган. Эҳромнинг энг баланд қисмида ибодатхона бўлган. Иншоотни ўрганиш жараёнида олимлар эҳром қурулган тахминан олти метр, кенлиги эса 100 метрни ташкил этувчи ғор устида қурилганини аниқлашди. Тадқиқот аввалида олимлар эҳром табиий ғор устида қурилган, деган тахминни илгари суришган эди. Бироқ сўнгги йилларда ўтказилган археологик қазилмалар ғор одам қўли билан қазилганини исботлади.

Ой эҳромининг баландлиги эса 46 метр. Унга “ўлиқлар йўлкаси” орқали борилади. Йўлнинг узунлиги 2 чакирим бўлиб, кенлиги 40 метрни ташкил этади. Эҳромда олиб бориладиган қазилма ишлари давомида одам ва ҳайвонларнинг суяк қолдиқлари топилган.

Эҳромларни илк марта ўтган асрнинг дастлабки ўн йиллигида Леопольдо Батрес тадқиқ этган. Кейинги қазилма ишларини 1992-1993 йилларда Эдуард Матос Моктесум бошчилигидаги Мексика антропология ва тарихи институти олимлари олиб боришган.

1985 йилда Теотиуакан шаҳри ЮНЕСКОнинг жаҳон номоддий мероси рўйхатида киритилган.

ДУНЁДАН ДАРАКЛАР

Ёнғинга сабаб — эҳтиётсизлик

Россиянинг Бурятия республикасида содир бўлган ёнғин 7 минг гектар майдонга зарар етказди.

Ёнғиннинг келиб чиқишига аҳолининг оловдан эҳтиётсизлиги билан фойдалангани сабаб бўлган. Қолаверса, ноқулай об-ҳаво шароити, хусусан, юзага келган кучли шамол ёнғин ўчоқларини бартараф этишга халақит берган. Шунга қарамай, ўрмонни кўриқлаш хизмати ҳамда маҳаллий аҳоли кўмагида 4,7 минг гектар майдондаги 20 ёнғин ўчоғи бартараф этилди. Ёнғинни ўчириш учун 80 дан зиёд техника воситалари жалб қилинди. Айни пайтда ёнғин рўй берган туманларда ўт ўчирувчилар ҳаво авиацияси ёрдамида иш олиб бормоқда.

Кутилмаган ҳалокат

Хитойнинг шимоли-ғарбий қисмида жойлашган Шэньси вилоятида йирик йўл транспорт ҳодисаси юз берди.

Маълум қилишларича, 46 йўловчи билан йўлга чиққан автобус тўсатдан бошқарувни йўқотиб, ўттиз метрли жарликдан қулаган. 25 нафар йўловчи воқеа жойида, яна ўн нафари эса шифохонада вафот этган. Жароҳатланган 11 нафар йўловчига шифокорлар ёрдам кўрсатмоқда. Улардан 5 нафарининг аҳоли оғир. Автобусда асосан кексалар бўлгани айтилмоқда. Улар “Xiangban” компанияси йўлланмаси билан вилоят марказига уюштирилган икки ҳафталик саёҳатдан қайтаётган эди. Мазкур ҳолатни ўрганиш учун ҳукумат воқеа жойига ишчи гуруҳини юборган.

Муҳим қадам

Греция ҳукумати мамлакатнинг энг йирик — Пирей портининг 51 фоиз акциясини сотиш ниятида.

Портни харид қилишга қизиқиш билдирган уч компания тендерда иштирок этиш ҳақидаги муҳожаатни сентябрь ойида тақдим этиши лозим. Талабгорлар орасида Хитойнинг “Cosco” компанияси ҳам борлиги айтилмоқда.

Ўтган йили Греция ҳукумати портининг 67 фоиз акциясини сотмоқчи эди, бироқ баъзи бир сабабларга кўра лойиҳа вақтинча тўхтаиб қўйилганди. Акцияларнинг назорат пакетини сотиш мамлакат ҳукуматининг халқаро кредиторлар билан музокарага киришиши учун муҳим қадам, дея баҳоланмоқда.

Энг қадимий билагузук

Россиянинг Олтой ўлкасидан энг қадимий билагузук топилгани маълум қилинди.

Тахминан 40 минг йил аввал ишланган ушбу тақинчоқ ўлкадаги ғорлардан бирида олиб бориладиган қазилма ишлари давомида топиб олинган. Топилманинг ёшини Оксфорд университети олимлари аниқлади. Топилма яхши сақланган бўлиб, қалинлиги 0,9, кенлиги 2,7 сантиметрни ташкил этади.

Аваллари илк тақинчоқлар 12 минг йил аввал, неолит даврининг бошланишидан кейин пайдо бўлган деб қараларди. Чунки бу даврга келиб тақинчоқларга сайқал бериш бошланган. Россиялик олимларнинг мазкур топилмаси ҳозирги Олтой ҳудудида бундан тахминан 40 минг йил аввал яшаган одамлар тошга сайқал бериш ва тақинчоқ ясашни билганидан далолат беради.

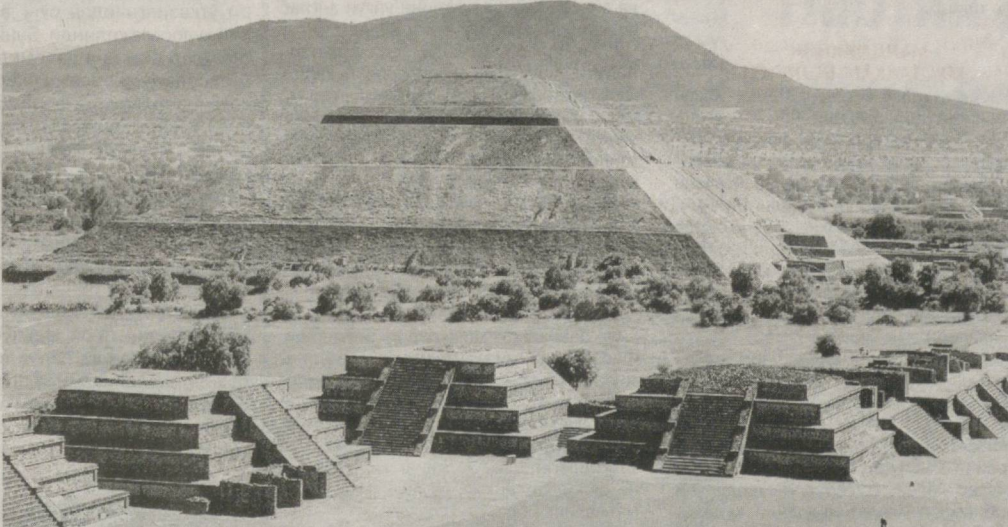
Рангин дунё

Мехико шаҳридан 48 чакирим узоқда жойлашган қадимий Теотиуакан шаҳри очилмаган жумбоқлари, сир-синоатлари билан одамларни ҳамиша лол қолдириб келади. Шаҳар тахминан эрамиздан аввалги II асрда барпо этилган бўлиб, миладий VII асрдан мавжуд бўлган. Бироқ ҳалигача бу цивилизацияга ким асос солгани, шаҳар ҳукмдорлари ким бўлгани ҳақида маълумот берувчи дезрли бирорта ишончли ёзма манба учрамайди.

Теотиуакан қадимда Мезоамерикадаги энг йирик шаҳарлардан бири бўлган. Шаҳар анчайин мукаммал режа асосида қурилган бўлиб, бу ерда эҳромларга олиб борадиган кенг йўللار, аҳоли яшайдиган турар жойлар ҳамда бутун шаҳарни сув билан таъминлаган кувурлар бўлган. Баъзи олимлар Теотиуакан аттеклар келгунга қадар Мехико водийсида яшаган тольтек қабиласининг афсонавий пойтахти — Тольян шаҳрининг айнан ўзи деган тахминни илгари суришади. Майдон 28 квадрат километри ташкил этган Теотиуаканда 50 мингга яқин уйлар, 600 катта-кичик эҳром ва ибодатхоналар бўлган.

Эрамиздан аввалги биринчи минг йилликда бу ерда олмек қаби-

Кимсасиз шаҳар

ласи яшаган. Шаҳар II-VI асрларда гуллаб-яшнаган. Ўшанда шаҳарда 200 минг аҳоли яшаган. Шаҳарда оддий одамлар бир қаватли лойдан қурилган уйларда умргузаронлик қилган. Шаҳарнинг шарқий қисмида савдогарлар даҳаси бўлгани ҳақида маълумотлар бор. Унга тахминан миладий IV-V асрларда асос солинган. Бу ерга Гватемаладан ноёб қўш қанотлари, Гондурас ва Табаскодан какао, Атлантика ва

Тинч океани соҳилларидан нефрит тошлари олиб келинган.

Қизиги, йиллар давомида гавжум бўлган бу шаҳар VII асрга келиб бирдан бўшаб қолади. Аҳолининг қайсига қайси бўлгани ҳалигача ноъмалум. Бу ерга XV асрда кўчиб келган хинду қабиладари хувиллаб қолган шаҳарга дуч келади, шу боис уни “Теотимулан” — “ўлиқлар шаҳри” деб атайди. Зеро, уларга қадар бу ерда яшаган халқ

ўзларидан ҳеч қандай ёзув ёки хотира қолдирмаган.

Шаҳарнинг энг диққатга сазовор иншоотлари — бу Куёш ҳамда Ой эҳромлари. Куёш эҳромини баландлиги бўйича дунёда Гизадаги (Миср) ҳамда Чолупа (Мексика) эҳромларидан кейин учинчи ўринни эгаллайди. Серро-Гордо тоғи яқинида жойлашган эҳром кўри-ниши жиҳатидан Мисрдаги Хеопс эҳромини ёдга солади. Бироқ ба-

Бардавом давралар нафаси

Тарих гувоҳ: аждодларнинг ҳаёт ва тафаккур йўлини муносиб давом эттирган халқнинг тадбири тақдирга мос келади, ҳеч қачон ҳеч кимдан кам бўлмайди. Буни халқимиз маънавиятининг ноёб дурдонаси — инсон ва табиат уйғунлиги, умид ва ишонч, ор-номус, ғурур, ватанпарварлик, бағрикенглик, матонат ва садоқат фалсафаси — ўзбек кураши давраларининг кенгайиб бораётганида ҳам кўриш мумкин.

КўҳНА ЙўЛНИНГ АНГЛИЛАНИШИ

Кураш уч минг йилдан кўпроқ аъналарга эга. Юртимиз ҳудудидан кураш тушаётган икки полвоннинг деворий сурати ҳамда икки курашчи тасвири бор сопол идиш топилган. Яна бир идиш гардишидаги ҳайкалчаларда полвонлар қўлларини кўтариб, курашга шайланмоқда. Бу идишлар бронза даври (милoddан аввалги 3-2 минг йилликлар)га оид.

Бронза даврига оид икки от тақасида ўзбек кураши усуллари тасвирланган, милoddий биринчи минг йилликнинг ўрталарига оид қумуш чўмич гардиши сиртида ҳам икки полвоннинг олишайтган ҳолати тасвирланган. Алпомиш, Алп Эр Тўнга, Пахлавон Маҳмуд... Ватанимизда туғилиб-ўсган бу баҳодирлар эл-юрти орномуси учун майдонга тушгани боис афсонага айланган.

Мустақилликка қадар полвонларимиз қадимий курашимиз билан шуғулланиб, халқаро майдонда самбо бўйича беллашарди. Шунга мажбур эди. Уларни ҳеч ким ўзбек кураши бўйича чемпион демас эди. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Тоғай Муроднинг қарийб қирқ йил олдин битилган "Юлдузлар мангу ёнади" қиссаси қаҳрамонларидан бири "ўзимизнинг олишдан чиққани билан самбо бўйича чемпион бўлган"лар ҳақида куюниб сўзларкан, шундай орзу қилади: "Шу, ўзимизнинг олиш бўйича жаҳон чемпиони бўлса экан".

Халқимизнинг бу орзуси фақат истиқлол даврида рўёбга чиқди.

Бу аввало, Президентимиз Ислон Каримов раҳбарлигида миллий қадриятларимизни тиклаш ва ривожлантиришга қаратилган алоҳида эътибор, қолаверса, ўзбек кураши барча спорт туридаги энг инсонпарвар қоидаларни ўзида мукассам этгани билан боғлиқ.

Мустақилликнинг илк йилларидан Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун Термизда Ҳаким ат-Термизий, Шахрисабзда Амир Темури хотира-сига бағишлаб халқаро турнирлар ташкил этилди, улар аънаванай тус олди. Йирик халқаро спорт анжуманларида ўзбек кураши кенг тарғиб қилинди. Натижада, жаҳон ҳамжамияти 1998 йил 6 сентябрь куни ўзбек курашини халқаро спорт тури сифатида расман эътироф этди. Осиё, Европа ва Американинг 28 давлати вакиллари иштирокида ўтказилган таъсис конгрессида Кураш халқаро ассоциациясига асос солинди.

Давлатимиз раҳбарининг 1999 йил 1 февралдаги "Халқаро кураш ассоциациясини қўллаб-қувватлаш тўғрисида"ги фармони билан миллий кураш ривожиди янги давр бошланди. Ўша йили май ойида Тошкент шаҳрида кураш бўйича 1-жаҳон чемпионати ўтказилди.

Президентимиз Ислон Каримов 1999 йил 1 май куни пойтахтимизда кураш бўйича биринчи жаҳон чемпионатининг тантанали очилиш маросимида "Мен ишонаман: дунёга машҳур пахлавонларнинг бебаҳо хизматлари туйғайли халқимиз шаънавий турмуш тарзининг ажралмас қисмига айланган кураш бугундан эътиборан янги ҳаётини бошлайди, яна-

да юксалади, жаҳон узра кенг тарқалиб, турли миллатларга мансуб миллионлаб кишиларнинг сеvimли машғулотига айланади", деб таъкидлаганди.

Давлатимиз раҳбарининг бу сўзлари исботини бугун жаҳоннинг 120 дан зиёд давлатида ўзбек кураши халқаро спорт тури сифатида жадал оммалашаётгани тимсолида бутун дунё кўриб-билиб турибди. Кураш бўйича жаҳон ва қитъа чемпионатлари, халқаро турнирлар ўтказилмоқда. Ҳозирга қадар Тошмир Мухаммадиев, Ақобир Қурбонов, Камол Муродов, Махтумқули Махмудов, Баҳром Авазов, Исоқ Аҳмедов, Рамзиддин Саидов, Давлат Чориев, Абдулла Тангриев, Шерали Жўраев каби кўплаб полвонларимиз кураш бўйича жаҳон чемпиони бўлишди.

ХАЛОЛЛИКНИ ТУТГАН АДАШМАЙДИ

...Европа ва Жанубий Америка полвонлари даврага кирди. Осиёлик ҳакам эса уларни ҳурмат билдиришга ундади: "таъзим". Сўнг ҳалол олишишга изн берди — "кураш".

Ҳа, ўша, бундан 16 йил аввал Тошкентдаги кураш бўйича биринчи жаҳон чемпионатида "таъзим", "кураш", "тўхта", "ёнбош", "чала", "дакки", "ҳалол" каби ўзбекча сўзларнинг турли миллат вакилларида иборат ҳакамлар тилидан баралла янграшини кўрган ҳар бир ҳамюртимиз завқ, қувонч ва ғурур туйғани бор гап. Ёки мутлақ вазн тоифасидаги финални эслайлик: ўзидан ёши улуг Тоште-

мир Мухаммадиевни ҳурмат қилиб, мардларча қўлини кўтарган Эрали Махмара-суловнинг тутуми балки четдан қараган одамга бироз ғалати кўрингандир. Бироқ бу ўзбек полвонига мансуб ички маънавиятнинг энг ғўзал кўринишларидан бирини бутун дунёга намойиш этганди.

— Беш ёшимда даврага тушгандим, 31 ёшимда ўзбек кураши бўйича жаҳон чемпиони, Ҳаким ат-Термизий, Президент кубоги мусобақаларининг мутлақ ғолиби бўлдим, — дейди Тоштемур Мухаммадиев. — Буларнинг бари бир тарафу, ўша 1999 йили "Алпомиш" достонининг 1000 йиллик тўйида Президентимизнинг мени бағрига босиб, даст кўтаргани бир тараф бўлди. Ўшанда ич-ичимдан "и-е, биз ҳам ўзимизни полвонимиз, деб юрган эканмиз-да", деган гап ўтгани ҳам чин. Ахир айни кунга тўлган пайтим, вазим 130 килограммдан оғир эди. Дунёнинг мана-ман деган полвонлари ҳам обғимни ердан узолмаганди-да.

Полвон давраларда чиниқади. Элдан ўтар элак йўқ. Халқ синовидадан ўтганининг обғи қалтирамайди, тиззаси бүкүлмайди, боши эгилмайди. Халоллики маҳкам ушлаган одам йўлидан ҳам адашмайди. Бир воқеани айтай: "Ҳаким ат-Термизий" мусобақасида бразилиялик Карлос Хонорато билан бир ҳамюрти-

миз олишди. Билмадим, бақовуллар адашдими, енгилса ҳам, юртдошимизнинг қўлини кўтарди. Ишонасизми, барча томошабин оёққа туриб, адолат талаб қилди. Ҳакамлар қарорини ўзгартиришга мажбур бўлди. Ўшанда чемпион Карлос менга бир гап айтди: "Тоштемур, сизларда аслида халқ ҳакам экан, бундай элдан ғирром чиқмайди..."

Ҳа, ўзбек кураши дунё полвонларига катта сабоқ берди — халқ синовидадан ўтти масъулиятини эслати. Селим Татар ўғли, Карлос Хонорато, Павел Мелаванец, Хироши Кашимото, Гэри Эндирхолд, Василиос Илиадис, Жейси Молли сингари спортчилар миллий курашимиз усулларини маҳорат билан бажариб, янада машҳур бўлишди. Халқимиз ҳам уларни ҳудди ўз полвонларидек меҳр билан олишлади.

Буларнинг барчаси ўзбек кураши умминсоний қадрият сифатида Олимпия ўйинлари сафидан муносиб ўрин олишга ҳақли эканлигини исботлади. Кураш Осиё ва Жанубий Америка ўйинларидан, 2014 йили эса Осиё соҳил ўйинлари дастуридан расман ўрин олди. Мана, яқинда Италияда кураш федерацияси тузилди. Қадим тарих ва аъналарга эга Алпнинг яримороллида кураш давраларининг пайдо бўлиши унинг халқаро нуфузи янада ошишига хизмат қилади.

Қашқадарёлик Давлат Абраев — 26 ёшда. Шунга қарамай, кураш бўйича жаҳон вице чемпиони, икки карра Осиё чемпиони, "Ислон Каримов" халқаро турнири ғолибидир. Ўтган йили Таиландда Осиё соҳил ўйинларида ҳам чемпион бўлди.

У 22 ёшда Осиё чемпиони бўлганда илк устози — отаси Азамат Абраевнинг ҳам ҳаваси келди: "омадларинг бор-да, ўғлим, мен сенинг ёшингда нари борса, қўлини тумандаги тўйга борган чиқарман".

— Хорижлик спортчилар ҳам кураш сирларини пухта ўрганапти, — дейди Давлат полвон. — Энди тинимсиз шуғулланмасак, соврин олиш қийин. Яна бир гап: ўзбек кураши ор-номус нималигини ўргатади. Бир гал Франциядаги чемпионатда ҳамюрт оғайним ярим финалда ютказган, унча-мунча зарбага қилт этмайдиган йигит ўтириб олиб йиғлади. Финалга чиққан мўғулистонлик полвон ҳайрон бўлди: "нега йиғлайди, ахир бронза медал олдир-ку?". "Эй, жўра, биз учун ўзбек кураши бўйича ҳатто иккинчи ўринни олиш шармандалиқ, бу йигит бронза билан, уйга қайтишга ор қилипти", дедим. Мўғул полвон бошини сарак-сарак

юборади. Буни қўлай имконият сифатида баҳоламайди. Кураш — оёғида тик турганларнинг соғлом баҳси, ўзига муносиб билганини ўзига ҳам раво кўрадиганлар санъати!

Полвонлиқнинг мактаби йўқ, матлаби бор: табиатга уйғун яшаш, борлиқдан қувват олиш, ҳар қандай вазиятда ҳам ҳалол олишиш.

Кураш воситасида одам ўз "мен"ини тарбиялайди. Пахлавон Махмуд тутумини эслайлик: хал қилувчи баҳсдан олдин зиёратга борса, рақиб онаси "йиқилсам яшашнинг қизиги қолмайди", деган якка фарзандига йиғлаб ғалаба тилапти. Бир она ризоси ва навқирон кўнгилни синдирмаслик учун атай йиқилиб беради. Сўнг эса мағлубиятидан қулган одамлар кўз ўнгиди... икки фил лойдан тортиб ололмаган аравани елкаси билан суриб, қуруқ жойга чиқариб қўяди.

Ўзини енгган инсон полвон бўлади.

ЭНГ ХОЛИС ҲАКАМ — ХАЛҚ

Қишлоқларимизда ҳозир ҳам шундай аъна бор: тўрт одам йиғилса, икки бола олиштирилади. Мақсад — томоша кўриш эмас, албатта. "Шу бўзболалар давранинг ҳидини олсин, салобатини енгсин", дейишди. Болалар улайгани сайин давралар ҳам кенгайиб бораверади.

Кураш бўйича икки карра жаҳон чемпиони Шерали Жўраев бир гал шундай воқеани айтиб берганди: у Украинадаги жаҳон чемпионати финалида "ёнбош" билан ютаётган эронлик полвонни бир неча сония қолганда елкадан ошириб уради. Рақиб курашдан кейин "нотаниш усул билан енгдинг, агар яна бир имконият бўлганда, ўзим билардим", дегандай гап қилади. Тақдирни қаранг, Алуштадаги жаҳон чемпионати давомида терма жамоалар ўртасидаги жаҳон кубоги беллашувларида яна ўша эронлик полвон билан ғиламга чиқди. Рақиб ҳа, деганда чилга тушавермайди. Аммо беллашув тугашига бир неча сония қолганда уни елкадан ошириб, юлдуз санатади. Эронлик полвон охири "тан бердим, бу усулларни видеодан қараб ўргиниш қийин экан", дейди.

Бир гал европалик уч дзюдочи меҳмонни тўй курашларидан бирига олиб боришди. Улар даврадаги тумонат одамларни кўриб, "бу қанақа турнир", деб сўрашади. Оддий тўйлардан бири, деган гапга ишонилмайди.

— Ишонасизми, учовини ҳам давранинг салобати босди, — дейди Шерали полвон. — Олишдан қайтарканмиз, қойил қолганини айтишди: "Сиз ўзбекларнинг аренада нега ҳаяжонга тушмаслигингиз сирини энди билдик".

МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШДАН МИЛЛИЙ ЮКСАЛИШ САРИ!

Миллий курашни халқаро спорт тури сифатида ривожлантириш Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг гоё ва мақсадларига уйғун. ЎзМТДП сайловолди Платформасида таъкидланганидек, партия миллий қадриятларимиз, матонат, жасорат, ватанпарварлик ва инсонпарварлик асосларини ўзида ёрқин мужассам этган ўзбек курашини Олимпия ўйинлари қатериға киритиш мақсадида Халқаро Олимпия Қўмитаси билан алоқани ҳар тарафлама мустаҳкамлайди.

Шу жараёнда мунтазам равишда "Миллий халқ ўйинлари фестивали", "Миллий тикланиш" соврини учун" мусобақалари ўтказиб келинмоқда. Мазкур фестиваллар партиянинг дастурий вазифаларидан келиб чиққан ҳолда салоҳиятли ёшларни аниқлаш, ўз иқтидор ва маҳоратларини намоён этишлари учун шарт-шароитлар яратишга хизмат қилмоқда. "Баркамол юрт фарзандлари", "Миллий ўйинлар барҳаётдир" шиори остидаги спорт фестивалларида эса ёшлар орасида миллий қадриятларимиз, Ватан олдидаги бурч ва эл-юртга садоқат туйғуларини оддий, ҳаётий мисолларда тарғиб этилмоқда. Буларнинг барчаси фарзандларимиз онг-қалбиди азгуликлар қуртак ёзишида, ўз тақдирини ва эл-юрт манфаатларини уйғун англаб яшашларида муҳим омил бўлади.

...Авлодлар алмашади, қадриятлар эврилишади. Аъналар авлодларнинг қарини, ҳаёт тарзи ва мақсад-муддосидан келиб чиқиб ангиланаверади. Бироқ ҳар қандай замон ва маконда ҳам илдири сувдан узилмаган ниҳоллар ҳамиша кўкка бўй қўзиб, ҳосил бераверади. Эҳтимол, бугун кураш билан шуғулланаётган барча болалар ҳам моҳир полвон бўлиб ном қозонмас. Бироқ соғлом ҳаёт тарзига қўникади, жисмонан бақувват, маънан етук, ўз фикрига эга инсон бўлиб камол топади.

Халқимиз омон экан, ўзбек курашининг давралари ҳали давом этаверади. Фарзандларимиз Ватанимиз шаъни, элимиз ор-номуси ва ғурури учун майдонга тушаверади. Ўз қарашлари ва мезонларига эга халқ қаровинини ҳеч қандай куч қалғитолмайди. Зотан, Президентимиз таъкидлаганидек, халқнинг қалбиди не-не авлодлардан мерос енгилмас куч — маънавият бор.

Умид ҒАҒУРОВ

Ҳам тотли, ҳам фойдали

Кўзқоринлар на ўсимлик, на ҳайвонот оламига кирувчи ўзига хос табиат неъматиди. Ўзбекистонда кўзқориннинг ёйишли бўлган бир қанча — оқ, қулранг ва малла турлари бор.

Ёйиш мумкин бўлган кўзқоринларнинг таркибида 91 фоиз гача сув, 3,2 фоиз оқсил, 0,5 фоиз ёғ, 3,7 фоиз углевод, 0,8 фоиз минерал тузлар мавжуд. Шунингдек, олимлар кўзқоринлар таркибида турли-туман биологик фаол моддалар борлигини аниқлашган. Масалан, кўзқорин таркибида саратон касаллигига қарши кучли таъсирга эга модда мавжуд. Улар оқсил ишлаб чиқариб, саратон ҳужайраларининг жадал кўпайишига имкон бермайди. Бу эса, ўз навбатида, организмга ўсмаларга қарши курашишда ёрдам беради. Кўзқоринларда, шунингдек, вирусларни нобуд қилувчи фитонцидлар борлиги аниқланган. Кўзқоринлар таркибидаги терпеноидлар стрессга қалб-лиқни оширади ва аллергиянинг асосий кўзғовчиси бўлган гистаминни бартараф этади, бўғимлардан тузларни чиқариб юборишни енгиллаштиради.

Қизиги, дийримида кенг тарқалган лисичка кўзқоринига кўрт тушмайди. Сабаби, унинг таркибида антика модда — хиноманоз мавжуд бўлиб, паразитлар қўйган туҳумларни эритиб юборади. Вешенка деб номланувчи кўзқорин эса организмдан захарли моддалар қиқиб кетишига ёрдам беради, фойдали ичак микрофлораси фаолияти ва қондаги липидлар даражасини меёрлаштиради, шунингдек, қон босимини тушириб, юрак-қон томир ва саратон касалликлари пайдо бўлиш хавфини камайтиради, асаб тизими ишини яхшилаиди. Маълумотларга кўра, оқ кўзқоринни мунтазам истеъмол қилиб туриш айрим ошқозон-ичак ва саратон касалликларининг ривожланиш хавфини бартараф этади. Ушбу кўзқориндан олинган сув экстракти билан қадим замонлардан буюн яра ва совуқ еган аъзоларни даволашган. Оқ замбуруғ силни даволашда, мадор қуриганда ҳамда моддалар алмашинувини яхшилаш учун истеъмол қилинган. Шунингдек, оқ кўзқоринлар таркибида герценин моддаси мавжуд бўлиб, ундан юрак билан боғлиқ касаллиқни даволашда фойдаланилади.

БИЛАСИЗМИ?

- Дунёдаги энг чуқур ғор Пиреней ярим оролида жойлашган бўлиб, у Пьер-Сен-Мартен деб номланади (1350 метр).
- Шоколад қон-томирлар фаолиятига ижобий, карамель конфектлар эса аксинча таъсир кўрсатади.
- Исаак Ньютон ер тортишиш қонунини кашф этганида 23 ёшда бўлган.

ТУРФА ОЛАМ

Узоқ умр кўриш сири

Бир кунда 15 дақиқа жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланиш кекса ёшли инсонларда ўлим хавфини 57 фоизга камайтиради.

Давид Юпин бошчилигидаги Сент-Этьен шаҳридаги университет шифохонаси шифокорлари 65 ёшга тўлган кексалар иштирокида тадқиқот ўтказиб, ана шундай хулосага келишди. Тадқиқот 2001 йилдан бошланган бўлиб, шифокорлар бу муддат давомида минглаб кексаларнинг ҳаёт тарзи, саломатлигини кузатиб боришди. Бу вақт оралиғида тадқиқот иштирокчиларининг 10 фоизи вафот этди. Тадқиқот вақтида бир ҳафта давомида 150 дақиқани жисмоний машғулотларга ажратган кекса ёшли инсонларда ўлим хавфи 57 фоизга камайтгани аниқланди. Қолаверса, жисмоний тарбия билан у қадар кўп шуғулланмаган кексаларнинг ҳам ўлим хавфи спорт билан умуман шуғулланмаган инсонларга қараганда 51 фоизга камайган.

Олимлар енгил жисмоний меҳнат, хусусан, велосипедда сайр, сузиш ёки гимнастика ёши катта инсонлар учун фойдали эканини таъкидлашмоқда.

Саратон хавфини камайтиради

Япон олимлари саримсоқ пиёз саратон касаллиги ҳужайраларини йўқ қилишга ёрдам беришини аниқлади.

Бир неча лаборатория синовлари ўтказилганидан сўнг ана шундай хулосага келинди. Бунинг учун олимлар бир йил давомида бош мия саратони ривожлана бошлаган сиқонларга саримсоқ пиёз қўшилган махсус озуқа бериб боқишди. Бундай "парҳез"дан сўнг кемирувчиларда жабрланган ҳужайралар камайиши қузатилди. Маълум бўлишича, саримсоқ пиёз таркибида шундай моддалар бор экани, улар таъсирида "касал" ҳужайралар ўзларини-ўзлари тўлиқ еб битиради. Бу эса саратон хавфини камайтиради.

Саримсоқ пиёзнинг фойдали жиҳатлари тиббиётда қадим замонлардан бери маълум. Ундан нафақат овқатга таъм бериш, балки турли вирус ва инфекцияларни бартараф этишда ҳам фойдаланилади. Қолаверса, саримсоқ пиёз иммунитетни кўтариш хусусиятига ҳам эга. Олимлар бугунги кунда ҳам унинг янги-янги қирраларини кашф этиш учун турли тадқиқотлар ўтказмоқда.

Ш.ҒАҒҒУРОВ тайёрлади.

Тошкент ислом университети томонидан 2008 йил 7 июлда Назаров Ғофур Бахтиёрович номига берилган В№ 362298 раҳамли диплом иловаси йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Газета ҳафтанинг чоршанба кунини чиқади. 2008 йил 29 октябрда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан № 0223 рақами билан рўйхатдан ўтган. Буюртма — Г 525, Адади — 9795. Газетанинг баҳоси келишилган нархда. **Навбатчи муҳаррир:** Умид УЗОҚОВА **Навбатчи:** Дилфуза РЎЗИЕВА **Саҳифаловчи:** Ақбар ШОДИЕВ **Электрон почта:** e-mail: mtiklanish@mail.ru Босишга топшириш вақти — 21.30. Топширилди — 23.30. **ISSN 2010-7714**